

KÉK - Kortárs Építészeti Központ
Nyitva! - Kiadó üzletek fesztiválja

NYITVA! ERZSÉBETVÁROS!

PRIMER KUTATÁS

- Lakossági felmérés Erzsébetvárosban -

Készítette:

Balázs Rebeka, Bozsik Barbara,

Borbély Enikő, Kiss Dorottya,

Böjtke Emőke, Szőke Tímea

2021.

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	3
Módszertani leírás	4
Kerületi víziók	6
Szolgáltatások előzetes felmérése	7
4.1. A kategóriák eloszlása a kerületben	9
4.2. A kategóriák eloszlása a kerületrészekben	10
4.3. Alkategóriák szerinti eloszlás a kerületben	11
Mélyinterjúk eredményei	13
Kérdőív eredményei	16
6.1. Meglévő szolgáltatások	16
6.2. Hiányzó szolgáltatások	24
6.3. A kerület általános megítélése	32
6.4. Kérdőív válaszadói	42
Kritikai térképezés workshop eredménye	43
Összefoglaló és javaslatok	45
Kerületi szolgáltatások és a kerület jövője	45
Erzsébetváros kulturális, kis- és kreatívipari térkép	47
Sétáló Erzsébetváros - a 15 perces város	48
A kerületi programkínálat fejlesztése	49
Helyi közösségek	50
Köztisztaság	51
Üres ingatlanok hasznosítása	52
Mellékletek	54
9.1. Szolgáltatási kategóriák eloszlása a kerületben - kiegészítő elemzések	54
9.2. Online kérdőív válaszok	55
9.3. Mélyinterjúk	64
9.4. Kritikai térképezés workshop eredmények	71

1. Bevezetés

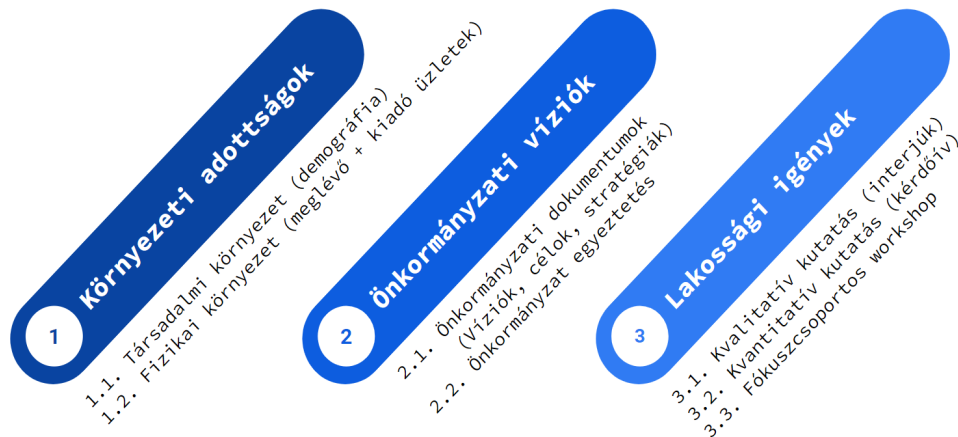
A Nyitva! Kiadó üzletek fesztiválját idén ősszel harmadszor szervezi meg a Kortárs Építészeti Központ. 2014-ben azzal a céllal indult a projekt, hogy a Budapesten tömegével üresen álló üzlethelyiségek problémájára – innovatív módszerekkel – megoldást találjanak. Az üresen álló helyiségek rombolják a város- és az utcaképet, emellett kihasználatlan erőforrásokat és veszteséget jelentenek a tulajdonosok és a város számára. A program több mint egy kulturális vagy szakmai esemény: kooperatív ingatlanközvetítés.

A tulajdonosok és beköltözők mellett a fesztivál egy harmadik szereplőnek is vitathatatlan nyereséget hoz: Budapestnek – és minden helyi lakosnak. A projekt célja a fenntartható város megteremtése, ahol a lakosság használhatja és kihasználhatja a mellőzött erőforrásokat, és ahol teret kap a közösség, a tudás és a kreativitás.

A program megalapozására a KÉK kutató csapata primer kutatást végzett az Erzsébetvárosban lakók, dolgozók, és a kerületet gyakran használók körében, mely az igények felmérésére összpontosított. A kutatás megerősítette azt a feltételezést, hogy a COVID járvány eredményeként sok, a helyiek által kedvelt szolgáltatást szűnt meg a kerületben. Ugyanakkor a visszajelzések alapján a probléma nem csak a szolgáltatások körének szűkülése, de az üres üzletek látványa egyértelműen rossz hatással vannak a kerület megjelenésére. A kutatásban résztvevők több, mint háromnegyede egyértelműen zavarónak találja a nagy számú üres üzletek látványát.

A KÉK kutatói a kutatás eredményei alapján területszerkezeti és aktív szolgáltatástérképet alkottak az induló vállalkozások támogatása és ideális helyszín biztosítása érdekében. A kutatás eredményei beépülnek a pályázati kiírásba és a pályamunkákat elbíráló szakmai zsűri szempontrendszerébe, hogy a projekt valós igényekre és problémákra válaszoljon. A program részeként a KÉK szakmai csapata segítséget nyújt 7-14 tulajdonos-helykereső partnerség megszületéséhez, biztosítja a megfelelő szerződéses és garanciális keretek létrejöttét és szakmai felkészítést nyújt a helykereső projekteknek a sikeres vállalkozás megvalósítása érdekében. Erzsébetváros Önkormányzatával együttműködve támogatást biztosítunk a helykeresőknek a vállalkozásuk beindításához, valamint felelősséget vállalunk az esetleges károkozás megtérítéséért.

2. Módszertani leírás

A kutatás módszertani szempontjából három részre osztható, a környezeti adottságok feltérképezése, az önkormányzati víziók áttekintése és a lakossági igények felmérése.

A környezeti adottságok feltérképezése egyrészt a meglévő társadalmi környezet, másrészt a meglévő szolgáltatási környezet megismerésére szolgált. A társadalmi környezet megismerése a Nyitva! fesztivál célcsoportjainak meghatározásához, valamint a későbbi kvalitatív és kvantitatív kutatás résztvevőinek kiválasztásához szolgált adatokkal. Jelen kutatásban célcsoport alatt a közel azonos demográfiai jellemzőjű, és ezáltal feltételezhetően hasonló ízléssel, fogyasztási szokásokkal rendelkező csoportokat értjük. A célcsoportok meghatározásakor három paramétert vettünk figyelembe, az életkor, a nem és a társadalmi státusz, amelynek indikátora a képzettség volt. Bár a Nyitva! fesztivál nem csak a kerületben lakókat, hanem a kerületben dolgozókat és a kerületet gyakran látogatókat is célozza, utóbbi két csoport demográfiai szempontból nehezen definiálható. Így a társadalmi környezet esetében csak a kerületi lakosok demográfiai adataira tudtunk hagyatkozni. A demográfiai adatok egyrészt a 2016-os mikrocenzus, valamint 2020-as kerületi statisztikai adatokon alapultak.

A szolgáltatási környezet megismerése az üresen álló üzlethelyiségek feltérképezését, valamint a területen jelen lévő szolgáltatás kategóriák, azok lokációjának, kerületen belüli eloszlásának, sűrűsödési pontjainak, valamint a hiányzó szolgáltatások kvantitatív felmérését szolgálta. A szolgáltatási környezet az ingatlan hirdetések, valamint Google Maps segítségével történt.

Az önkormányzati víziók áttekintésének célja a meglévő kerületi víziók, kerületi problémák megismerésére és a Nyitva! fesztivállal való esetleges szinergiák feltérképezésére volt. Ennek keretében a rendelkezésre álló önkormányzati dokumentumokat (koncepció, víziók, stratégiák) vizsgáltuk.

A lakosság körében végzett kutatás feltáró egymásra épülő kevert módszertanos kutatás volt, azaz egy kis mintás kvalitatív kutatást egy általánosabb kvantitatív kutatás követett. Első lépésként félig strukturált interjúk készültek, a meglévő szolgáltatásokkal kapcsolatos problémák és a későbbi kvantitatív kutatás kérdéseinek meghatározásához. A félig strukturált interjúk alanyai szisztematikusan lettek kiválasztva úgy, hogy lehetőleg minden, a kerületben jelenlévő társadalmi csoport képviselve legyen (korcsoport, kerülethez való kapcsolódás, társadalmi státusz és lokáció szerint.)

Az interjúk után a kerületben lakók, dolgozók, és a kerületet gyakran használók körében kérdőívvezés történt. A kérdőív online, önkitöltős kérdőív volt, és Likert-skálás, mátrixos, feleletválasztós, valamint nyitott kérdéseket tartalmazott. A kerületből rendelkezésre álló demográfiai adatok alapján 100-500 fő közötti kérdőív elérést tűztük ki célként. Emellett a kerületben jelenlévő társadalmi csoportok aránya alapján volt ellenőrizhető a kérdőív reprezentativitása, vagyis hogy a kerületben jelenlévő társadalmi csoportok a kerületi súlyuknak megfelelően töltötték-e ki a kérdőívet.

Végezetül azok számára, akik a kérdőívben jelezték további részvételi szándékukat, fókuszcsoportos kritikai térképezés workshopot szerveztünk. A cél ebben az esetben is az volt, hogy a résztvevők között a kerületben jelenlévő összes társadalmi csoport képviselve legyen, ennek megfelelően a jelentkezőket szisztematikusan választottuk ki. Azonban ezt a célt végül nem sikerült teljesíteni, mert a meghívott résztvevők közül csak néhányan jöttek el az eseményre. A workshopon a résztvevők egy közös térkép készítése közben irányított kérdések mentén, kötetlen formában tudták megbeszélni egymással a kerület problémáit, a hiányzó szolgáltatásokat, valamint javaslataikat a problémák megoldására.

3. Kerületi víziók

A kutatás első lépéseként a kerületi stratégiai dokumentumok alapján összegyűjtöttük azokat a víziókat, amelyek kapcsolódnak a Nyitva! Fesztivál céljaihoz.

Az Erzsébetváros Gazdasági Program, Fejlesztési Tervben (2020-2024) - *továbbiakban EGP* - az önkormányzat rövidtávú célokat fogalmazott meg a COVID 19 járvány leküzdésére, a társadalmi károk enyhítésére és a helyi gazdaság talpraállításának céljából.

A helyzetértékelésben bemutatásra került, hogy mit vár a lakosság a 2019-ben megválasztott önkormányzati vezetéstől, melynek eredménye szerint **a helyiek 78 százaléka elvárja, hogy tisztábban tartsák a köztereket, 75 százaléka, hogy rendet tesz a bulinegyedben, 68 százaléka, hogy javít a kerületi parkok, terek állapotán, 65 százaléka, hogy felújítja a kerületi utakat, járdákat, 58 százaléka elvárja, hogy bővítsék a kerületi kulturális programok kínálatát és 53 százaléka, hogy csökkenti az áthaladó autós forgalmat.**

Az EGP szerint a jövő Erzsébetvárosában *„nem a bulik jelentik a fő vonzerőt, hanem a sokszínű kulturális kínálat, és az izgalmas, egyedi boltok, a vendéglátóhelyek becsalogatják a turistákat is. Ahol érdemes és kellemes élni, mert biztonságos, tiszta és van kire számítani.”*

A kiemelt beavatkozási pontok közül háromhoz is tud kapcsolódni a Nyitva! Fesztivál programjaival és szemléletével, melyek a következők:

A harmonikus életkörülmények megteremtése

Az Önkormányzat célja, hogy a mai szórakozó negyedet életteli, virágzó kulturális városnegyeddé formálja át, melynek értelmében olyan kulturális programok létrejöttét segítik elő, melyek minden korosztály számára vonzóak és képesek az idelátogató turistákat is megszólítani. Emellett az Önkormányzat tulajdonában álló ingatlan-együttesek fejlesztési koncepciójának kialakításánál olyan új funkcióknak kívánnak előnyt biztosítani, amelyek növelik a városrész presztízsét.

A dokumentum „Helyiséggazdálkodás és -privatizáció” fejezetben kitér arra, hogy *„Az üzlethelyiségek bérbeadásánál szem előtt tartjuk a kulturális negyed kialakításának szempontját”.*

Környezetbarátság, fenntarthatóság és a „zöld” szemlélet formálása

A klímavédelmi célok megvalósításához elengedhetetlen, hogy a társadalom tudatosabban viszonyuljon a természeti környezethez. Az önkormányzat célja a lakosság szemléletformálása „zöld” tematikájú rendezvények szervezésével és környezeti nevelési programok támogatásával. A „zöld szemlélet” támogatása és a fenntarthatóság promotálása a Nyitva! Fesztivál egyik kulcseleme is egyben: a pályázati projektek elbírálásánál előny eme szempontok érvényesítése, valamint a mentorprogramban is cél a vállalkozások ilyen irányú szemléletformálása.

Erzsébetváros kulturális negyed

A „kultúra világa” fejezetben az önkormányzat *„a „bulínegyed” ellenpontjaként a helyi hagyományokra épülő, modern erzsébetvárosi kulturális negyed kialakítását tűzzük célul. Kidolgozzuk Erzsébetváros kulturális koncepcióját, melynek alapján a kerületben még több, a minőségi kultúrát és magas művészeti értéket képviselő közösség, program verhet gyökeret.”*

Emellett az önkormányzat tervei között szerepel, hogy a helyi lakosok igényei szerint a gépkocsiforgalom időszakos kirekesztése mellett „élhető utca”-rendezvényeket szervezzen.

A Nyitva! Fesztivál erzsébetvárosi programja tehát szinergiákra talál az önkormányzat céljaival és az EGP egyes beavatkozási pontjait támogatja a fesztivál megvalósításával. Habár a Nyitva! Fesztivál egy egy hónapig tartó rendezvény, amely ideiglenes használatot biztosít a résztvevő vállalkozásoknak, alapvetően az a célja, hogy a megvalósítás jó gyakorlatai hosszú távon is meghonosuljanak a kerületben.

4. Szolgáltatások előzetes felmérése

Erzsébetváros szolgáltatási kínálatának előzetes felmérésére készítettünk egy kategorizált térképet, melyre a **projekt szempontjából releváns 9 kategória és 61 alkategória szerint kerültek fel a jelenleg a kerületben működő vállalkozások. Összesen 1366 szereplőt gyűjtöttünk össze és tettünk a térképre.**

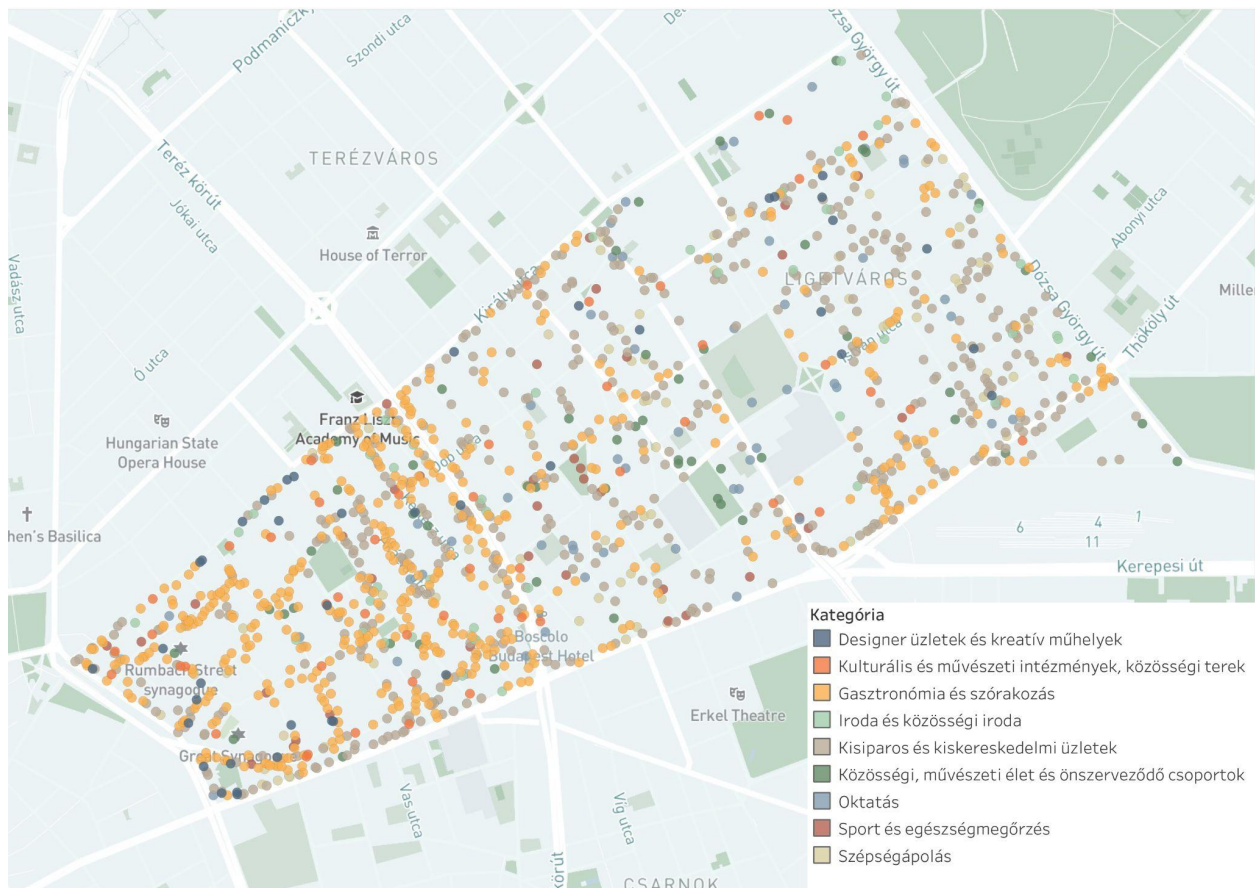
Főkategóriák:

- Gasztronómia és szórakozás
- Kulturális és művészeti intézmények, közösségi terek
- Designer üzletek és kreatív műhelyek
- Kisiparos és kiskereskedelmi üzletek

- Sport és egészségmegőrzés
- Szépségápolás
- Oktatás
- Közösségi-, művészeti élet és önszerveződő csoportok
- Iroda és közösségi iroda

A vállalkozások felmérését online végeztük a google maps adatai alapján, mivel egyrészt az aktuálisan érvényes járványügyi intézkedések miatt nem volt lehetséges a helyszíni felmérés, másrészt az ütemterv megfelelő teljesítése miatt a desk research bizonyult a leghatékonyabbnak.

Erzsébetváros szolgáltatási térképe

[Térkép meqtekintése online felületen](#)

A térképen egyértelműen kirajzolódnak tipikus mintázatok, melyek egy-egy kerületrészre, vagy éppen útszakaszra vonatkoznak. Amíg Belső-Erzsébetvárosban a gasztronómiai helyszínek dominálnak és az egész kerületrészben magas koncentrációban vannak jelen, addig az Erzsébet

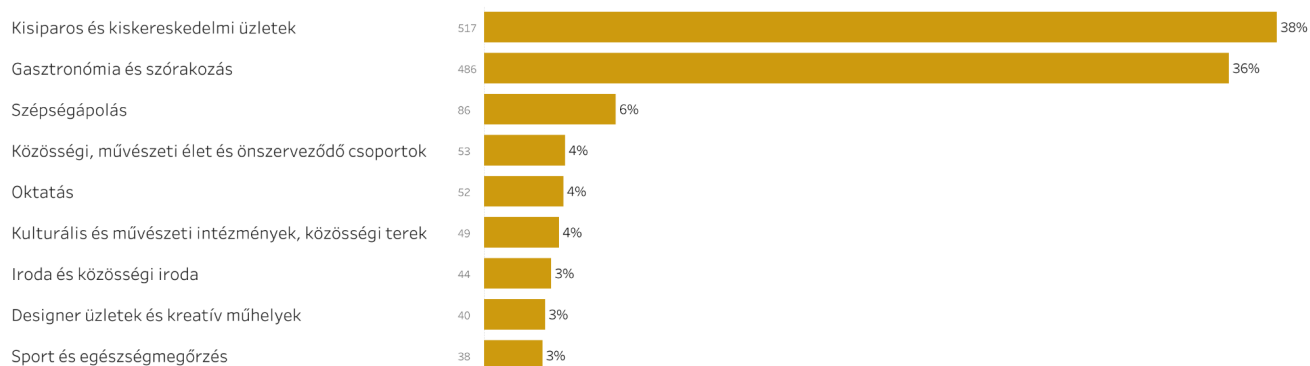
körúton kívül kevésbé jellemző a gasztronómiai koncentráció, inkább a kisiparos és a kiskereskedelmi üzletek a meghatározók. Amíg Belső-Erzsébetvárosban a kisipar és kiskereskedelem jellemzően a Rákóczi út környékén összpontosul, addig a külső kerületekben kedvezőbb eloszlásban találhatók meg. Külső-Erzsébetvárosban a gasztronómia jellemzően a forgalmasabb csomópontok közelében és a nagy forgalmú utak mentén csoportosul, mint a Keleti pályaudvar környéke, a Damjanich vagy az István utca.

4.1. A kategóriák eloszlása a kerületben

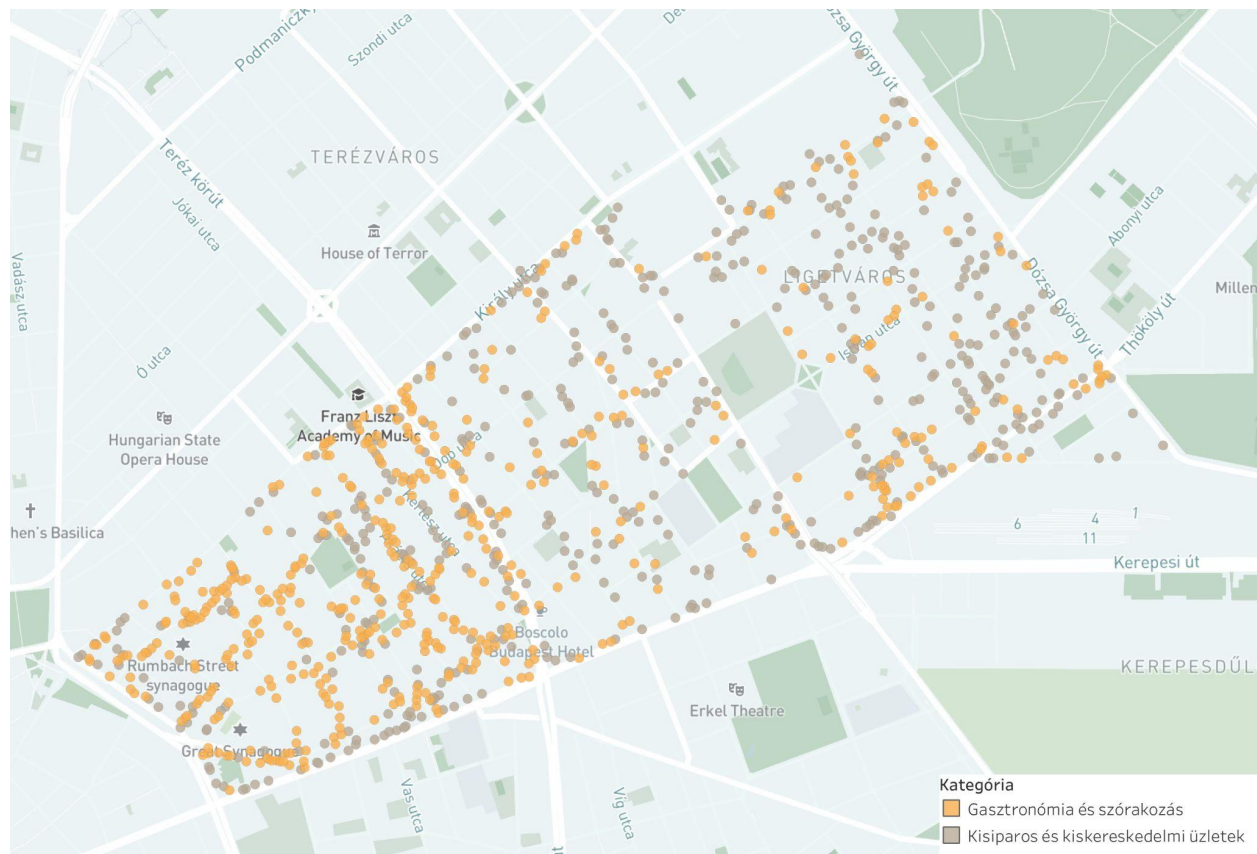
Kerületi szinten összességében kisiparos és kiskereskedelmi üzletből van a legtöbb, a szolgáltatók 38 %-a, összesen 517 vállalkozás foglalkozik ilyen jellegű tevékenységgel. A kisiparos és kiskereskedelmi üzlet kategórián belül a szaküzletek, élelmiszerüzletek, kisboltok képviselik a kategória jelentős részét, a kisiparos szolgáltatók, mint például a cipész, asztalos, ruhajavító összességében igen csekély arányt képvisel (az egyes kategóriákba tartozó alkategóriák listája megtalálható a [melléklet 9.1.-es pontjában](#)).

Gasztronómiában és a szórakoztatóiparban 486, a vállalkozások 36 %-a tevékenykedik. A kerület kínálatában ez a két kategória magasan vezet, a harmadik helyezett a szépségápolás, a kerületi szolgáltatók mindösszesen 6 százalékát teszi ki.

Főkategóriák eloszlása kerületi szinten

A két legnépszerűbb főkategória eloszlása kerületi szinten

[Térkép megtekintése online felületen](#)

4.2. A kategóriák eloszlása a kerületrészekben

A kerületrészenkénti bontásban már eltérő képet mutat a szolgáltatások eloszlása.

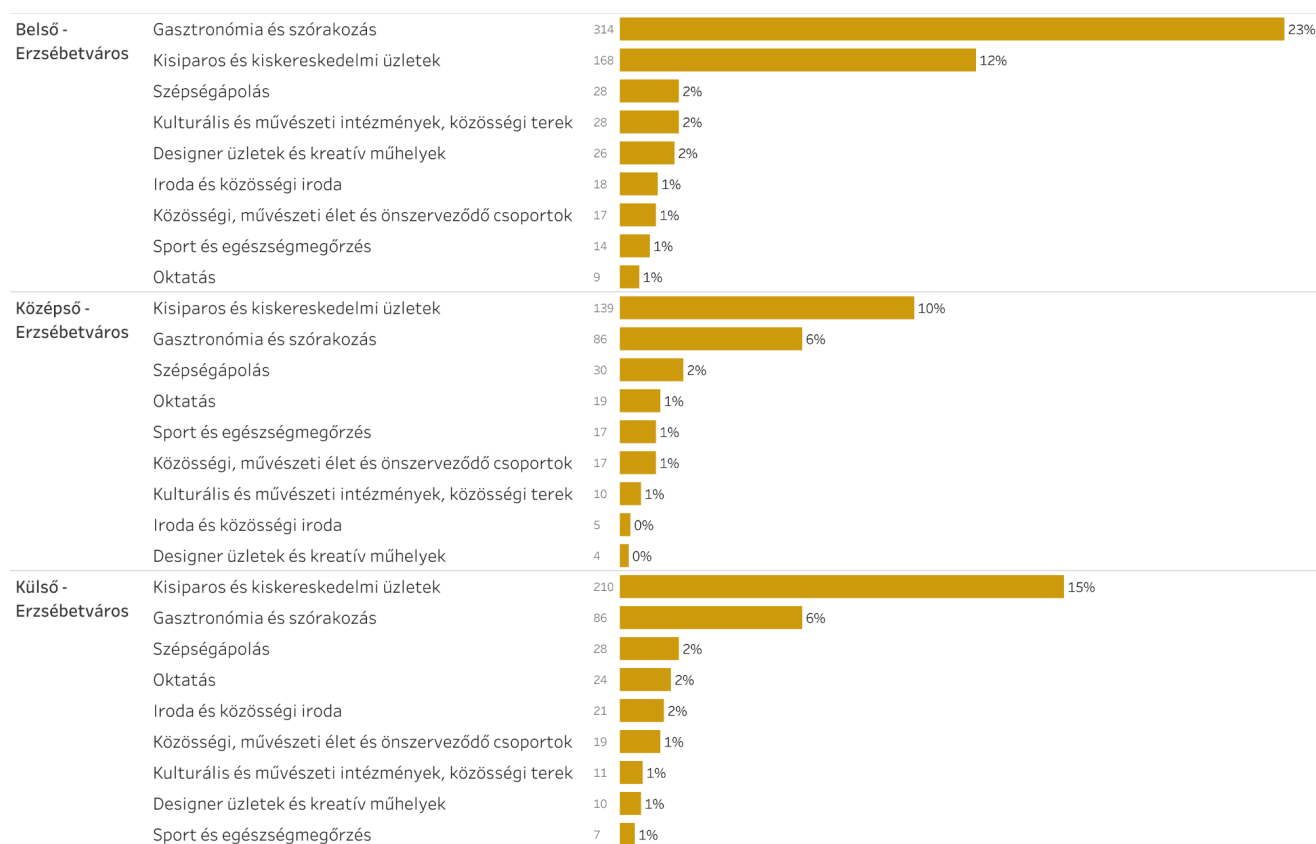
Belső-Erzsébetvárosban a gasztronómia és szórakozás a leggyakrabban előforduló szolgáltatás (23%-a a teljes kerület kínálatának), második helyen a kisiparos és kiskereskedelmi üzletek állnak (12%-a a teljes kerület kínálatnak). Ezzel szemben Középső-Erzsébetvárosban a kisiparos és kiskereskedelmi üzletek fordulnak elő leggyakrabban, összességében viszont a kerület kínálatának mindössze 10%-át teszik ki. Külső-Erzsébetvárosban szintén a kisiparos és kiskereskedelmi üzletek teszik ki a szolgáltatók nagy részét (15%-a a teljes kerület kínálatnak).

Összességében elmondható, hogy **a kisiparos és kiskereskedelmi üzletek aránya kiegyenlített a három kerületrészben (10 és 15% között), a gasztronómiai vállalkozások tekintetében viszont a**

belső kerületrészt meglehetősen nagy arányt képvisel (23%), amíg a középső és külső városrészekben mindösszesen 6% a gasztronómia aránya.

A designer üzletek és kreatív műhelyek nagy többsége is Belső-Erzsébetvárosban található, jellemzően a Király utca környékén. A kulturális és művészeti intézmények többsége is Belső-Erzsébetvárosban működik, összességében viszont kis arányban vannak jelen a teljes kerület kínálatában.

Fő kategóriák eloszlása kerületrészenként

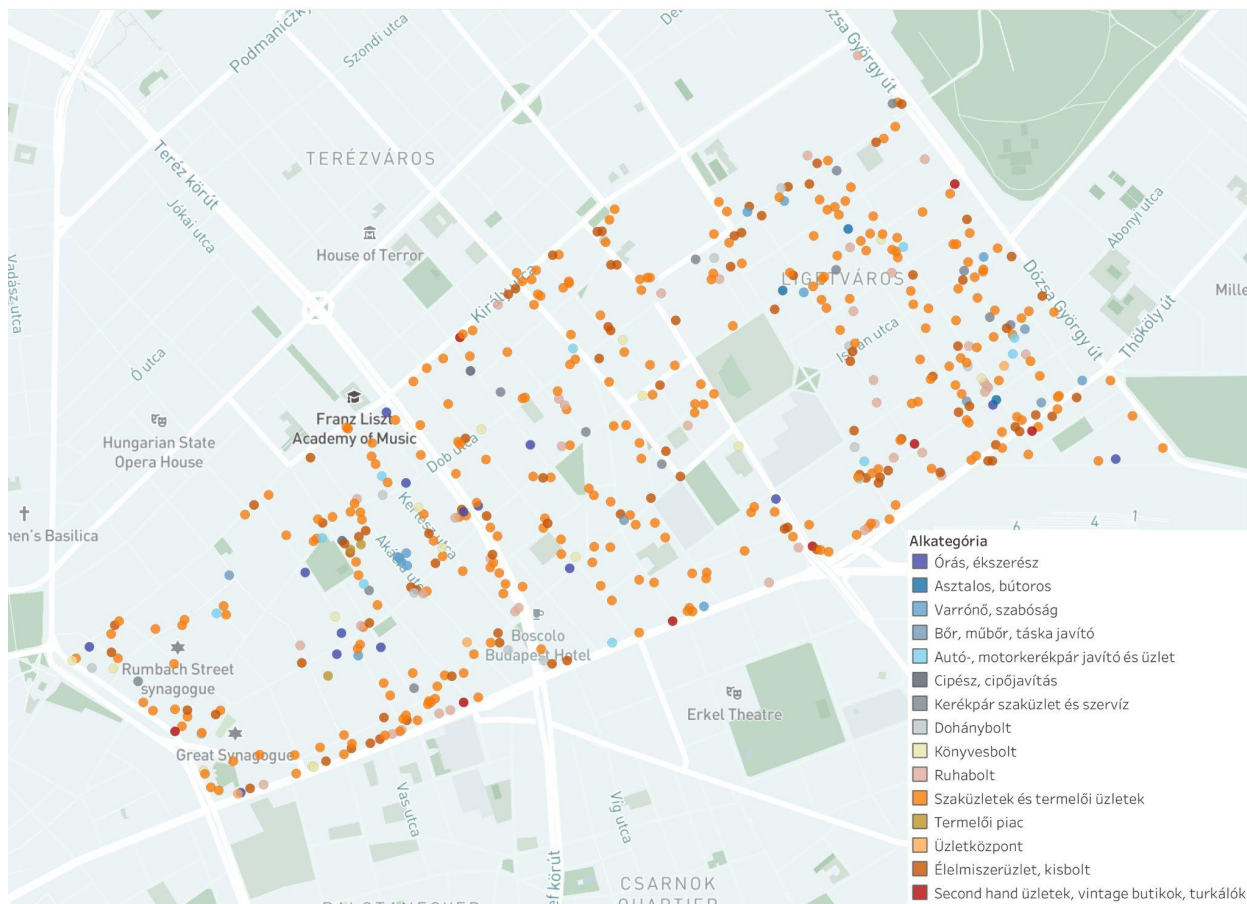
4.3. Alkategóriák szerinti eloszlás a kerületben

Az alkategóriák szerinti bontásból kiderül, hogy a gasztronómián belül elsősorban **az éttermek és bisztrók dominálnak, amíg például pékségből vagy cukrászdából jóval kevesebb van** a kerületben, ahogyan táncos szórakozóhelyből, koncerthelyszínből is.

A kisiparos és kiskereskedelmi üzletek közül a szaküzletek és termelői üzletek dominálnak, a kisiparos szolgáltatások, mint a cipész, asztalos vagy bőr-, műbőr-, táskajavító már jóval kisebb arányban, gyakorlatilag még pár darab megmaradt üzlettel színesítik a kerület kínálatát

Az alábbi térképen a kékes árnyalatok a kisiparral összefüggő szolgáltatásokat jelölik, a narancssárgás árnyalatok pedig a kiskereskedelemmel összefüggő alkategóriákat. Az *alkategóriák kerületi szintű eloszlása a melléklet 9.1.-es pontjában található.*

A kisiparos és kiskereskedelmi üzletek főkategória alkategória szerinti eloszlása a kerületben

[Térkép megtekintése online felületen](#)

5. Mélyinterjúk eredményei

A kutatás első szakaszában mélyinterjúkat készítettünk kerületi releváns szereplőkkel, melyek egyrésztől támpontot nyújtottak a kérdőív elkészítéséhez, másrésztől ezeket az eredményeket is beépítettük a pályázati kiírásba, a mentorálásba, illetve a javaslattételbe.

Összesen 9 helyi lakóval vagy dolgozóval készítettünk interjút akik aktív korúak, vagy nyugdíjasok voltak és mindegyikük felsőfokú végzettséggel rendelkezik. Mindhárom kerületrészből voltak alanyok, illetve kerülethasználat szempontjából is változatos volt a résztvevők háttere. Készítettünk interjút a kerületben lakóval, művészeti területen, a szolgáltatásban, illetve a városvezetésben dolgozóval, valamint egyéb módon a kerülethez kapcsolódó szereplővel is *(az interjúalanyok demográfiai táblázata megtalálható a melléklet 9.3.-as pontjában).*

Az interjúk során az derült ki, hogy a helyiek alapvetően elégedettek a helyi szolgáltatásokkal és üzletekkel, azzal, hogy sok minden megtalálható itt séta távolságban, azonban egyes szolgáltatások minőségével, árszínvonalával, illetve az elsősorban turizmusra épülő vállalkozásokkal kevésbé elégedettek és úgy érzik ezek kiszorították a helyieket célzó szolgáltatók és üzletek egy részét.

Számos korábbi, a helyieknek szóló szolgáltató, mint pl. a kisiparosok már nem elérhetők a kerületben. Egyes vélemények szerint a kisiparosok azért is tűntek el, mert nem volt piaci igény a fenntartásukra, vagy éppen megszűnt a szaktudástudás, mert az egykori tulajdonosok kiöregedtek a szakmából. **Ezeknek egy részére, pl. a cipészekre vagy egyéb kiskereskedőkre további igény is lenne részükről, viszont az eltűnő kisipar helyett szívesen látnák a fiatal designerek műhelyeit, showroomjait, (mint pl. pl designer táska, ékszer, ruhakészítő stb.) vagy éppen művészek műtermeit, stúdióit - bővítve ezzel a helyben elérhető szolgáltatások körét.**

Az interjúk alapján a kultúra jelenleg is jelen van Erzsébetvárosban, azonban ez inkább stagnál vagy visszafejlődik, ezért **olyan intézkedésekre lenne szükség ami a kreatív fiatalokat a kerületbe vonzza**, amely esetleg kompenzálni tudná a kerület "bulinegyed jellegét".

A megkérdezettek szívesen látogatják a kisebb, alternatív kiállítóhelyeket, vagy vesznek részt alternatív színházi előadásokon. A művészettel, kultúrával foglalkozó helyszínek és maga a közeg jelenléte is emelni tudja egy utca hangulatát, a környék megítélését. **Szívesen látnának több**

kulturális szervezetet, illetve kulturális intézményt a kerületben (pl. olyan egyesületeket, művészeket, akik előadásokat tartanak, vagy galériákat, műtermeket).

Az új szereplők bevonása mellett a már helyben lévő intézményekkel is érdemes az önkormányzatnak kapcsolatot kialakítani, segítségükkel a kultúrát láthatóbbá, többek számára elérhetővé tenni.

Többen dicsérték a kerület igényes gasztronómiai kínálatát, melynek rendszeres fogyasztói és ez is hozzájárul ahhoz, hogy itt élnek. **A külső kerületrészben azonban hiány van ezekből, itt szívesen látnának több igényes, a helyeket célzó gasztronómiai helyszínt, mint pl. pékséget, kávézót, cukrászdát.**

Habár a gasztronómiai sokszínűséget mindenki nagyra értékeli, azonban **az igénytelen helyek, sablonos utcafronti kialakítás sokakat zavar, emiatt sok helyen nem tartják kellemesnek, vonzóknak az utcaképet.** Emellett, a bezárt üzletek alapvetően igénytelenséget, koszt, elhanyagoltságot szülnek, mert nincs aki karbantartsa a környéküket.

Az elégtelen köztisztaságot minden interjúalany megemlítette (szemét, kutyapiszok, elhanyagoltság), amelynek kezelése alapvetően az önkormányzat feladata, de az új bérlőket is be lehetne vonni a folyamatba, pl. közösségi takarítás, saját porta karbantartásának ösztönzése, a portál környékének zöldítése. Emellett szükség van a kirakatok, utcafrontok igényes kialakítására, az üzlet előtti tér kellemessé tételének (design, zöld, tisztán tartás stb) ösztönzésére.

A Klauzál térnek és a csarnoknak is közösségformáló / identitásképző ereje van, azonban sokan hiányolják a helyieknek szóló üzleteket, szolgáltatásokat, termelői termékeket elérhető áron. Terézvárosban található Hunyadi téri csarnokkal többen párhuzamba vonták és **szívesen látnák egyrészt a széles termelői kínálatot, másrészt a lakosoknak szóló kulturális és szórakoztató eseményeket.**

Ennek fényében valamilyen módon érdemes lenne bevonni a fesztiválba és a kerület jövőjének tervezésébe is a csarnokot és a Klauzál teret is (pl. programok a Nyitva! fesztivál ideje alatt).

A Nyitva! fesztivállal kapcsolatban az interjúalanyok a szakmai minőségbiztosítást fogalmazták meg elvárásként, vagyis hogy olyan szolgáltatók költözzenek a kerületbe, amelyeket egy szakmai közösség hagy jóvá. **Több kulturális / oktatási intézményt szeretnének, illetve olyan helyeket,**

amely szubkultúrának, kreatív közegnek biztosítanak helyet, emellett igényes és egyedi tevékenységével a helyi lakókat is célozza.

Véleményük szerint az önkormányzatnak hosszú vagy középtávú, korrekt bérleti szerződésekkel, alacsony bérleti díjjal tudná ösztönözni az ide költözőket, amellyel köteleznék a bérlőket az állagjavításra /megóvásra.

Az interjúkérdések és a válaszok részletes elemzése, valamint az interjúalanyok demográfiai hátterét összefoglaló táblázat a melléklet 9.3. pontjában található.

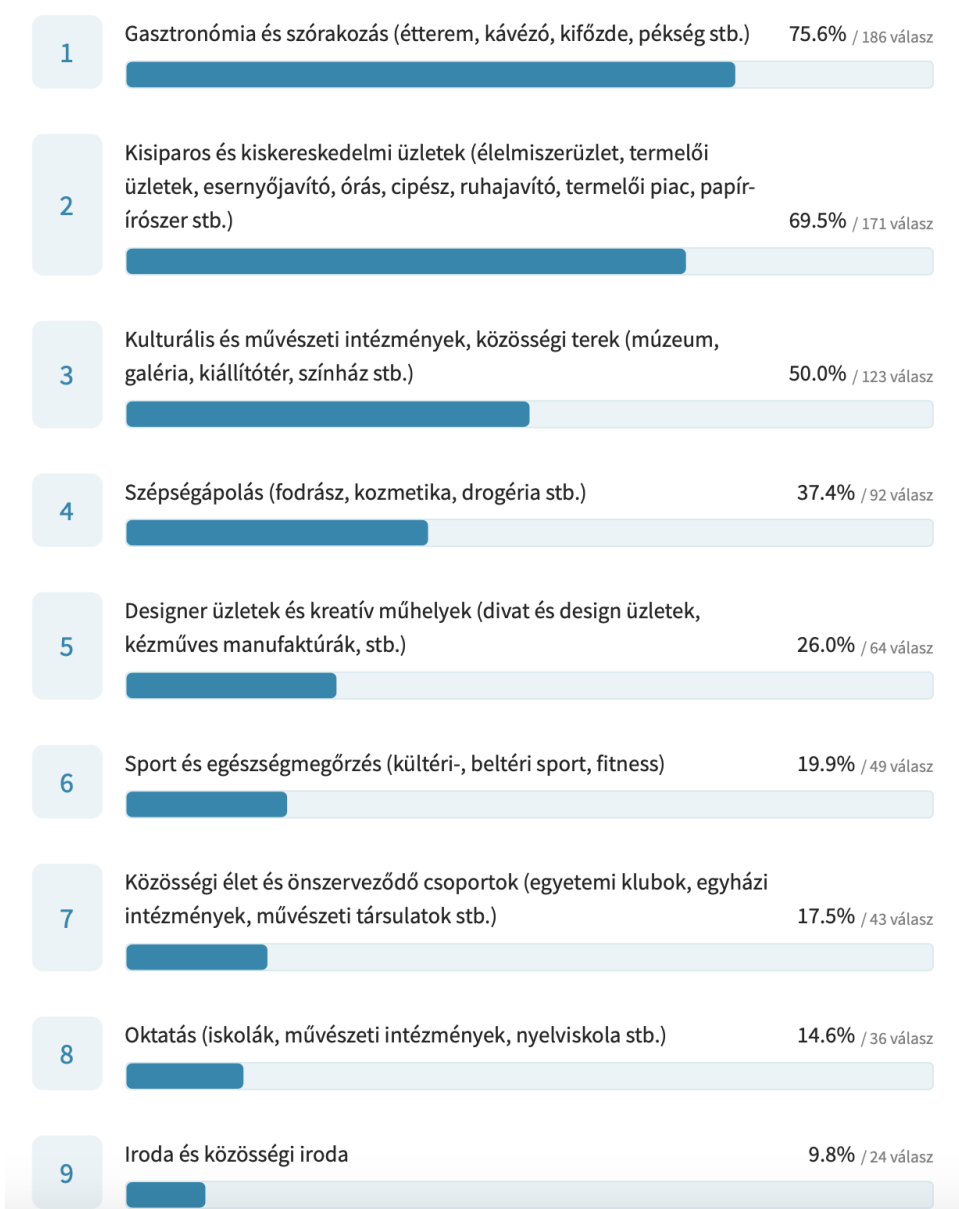
6. Kérdőív eredményei

6.1. Meglévő szolgáltatások

A válaszadók közül a **gasztronómiai szolgáltatásokat látogatják legtöbben, második leggyakrabban a kisiparos és kiskereskedelmi üzleteket, harmadik helyen a kulturális és művészeti intézmények állnak.**

A járványt megelőzően jellemzően milyen szolgáltatásokat használt a kerületben az alábbiak közül?

A 246 válaszadóból 246 válaszolta meg ezt a kérdést

A gasztronómiai helyszínek közül a pékségeket látogatják a legtöbben, a kitöltők mintegy 65%-a szinte naponta, vagy hetente jár pékségekbe. A kávézók szintén nagyon népszerűek, 74% legalább havonta egyszer, 17% pedig napi szinten eljár kávézni. A kitöltők nagyjából 60%-a havonta vagy hetente látogatja az éttermeket, bisztrókat, bárókat, illetve kocsmákat, 10 százalékuk szinte naponta keresi fel ezeket a helyeket.

A kisiparos és kiskereskedelmi üzleteket a válaszadók közel 70 százaléka látogatja rendszeresen. Ezek közül **a legnépszerűbbek az élelmiszer kisboltok, melyet 46% naponta felkeres. Emellett a szaküzleteket, termelői üzleteket, valamint termelői piacok is népszerűnek számítanak a heti vagy havi látogatások szintjén.** A kitöltők több mint 70 százaléka még sosem vett igénybe a területen autó- vagy motorkerékpár javító műhelyt, asztalos, bútoros műhelyt vagy éppen csomagolásmentes boltot, aminek az oka az is lehet, hogy ezek a szolgáltatások kevésbé vannak jelen Erzsébetvárosban.

A kitöltők fele jelölte, hogy rendszeresen látogat valamilyen **kulturális vagy művészeti intézményt**, melyek nagy részét havonta vagy havi egy alkalomnál ritkábban látogatja. A kulturális színhelyek esetében az évi 2-3 látogatás is rendszeresnek számít, azonban a helyszínek és a programkínálat diverzifikálásával, valamint a már meglévő kínálat népszerűsítésével a látogatószám, illetve a látogatások száma is tovább növelhető. Ezek közül a legnépszerűbbek a galériák, kiállítóterek és múzeumok. Emellett a színházak koncerttermek, valamint a mozik és a közösségi házak vagy egyéb kulturális intézmények is nagy népszerűséget élveznek, azonban **a minőséggel és a programkínálattal kapcsolatban lenne igény a változtatásra, bővítésre.**

A **szépségápolás** kategória leggyakrabban látogatott helyszínei a drogériák, illetve a fodrászatok.

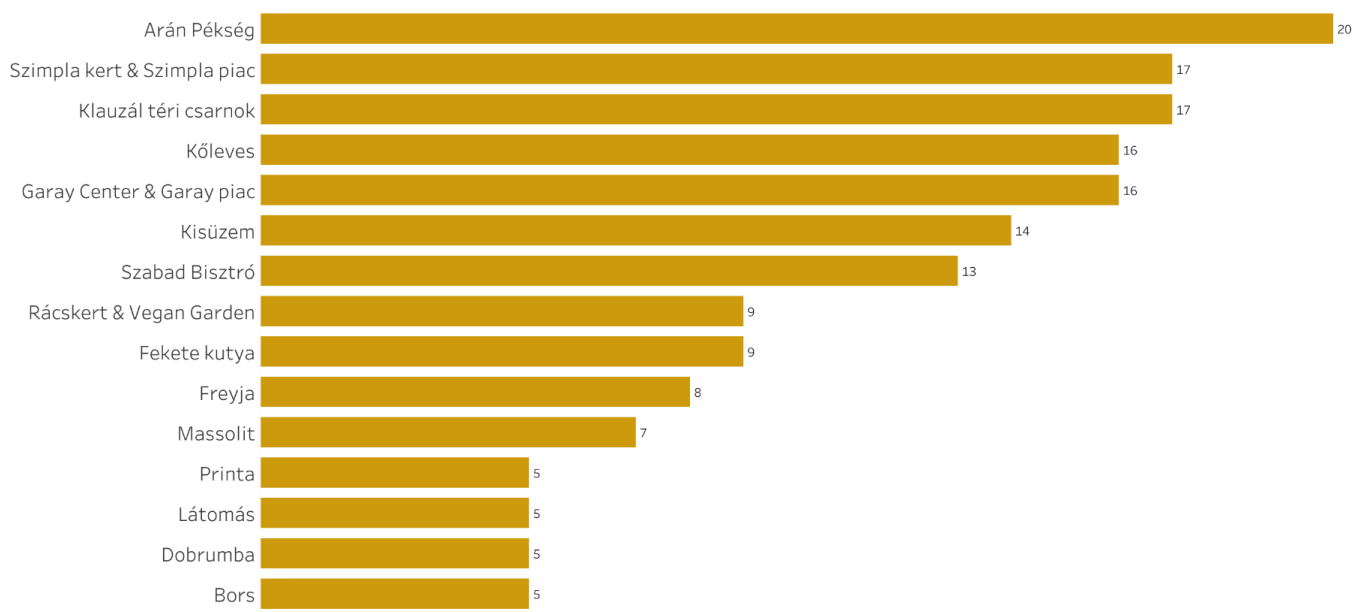
A **designer üzletek és kreatív műhelyek** helyszíneit a kitöltők 27%-a látogatja rendszeresen, ezek közül a legnépszerűbbek a kreatív és hobbi üzletek, divat és design tervezői üzletek valamint a design vásárok.

A **közösségi életet támogató és önszerveződő csoportokat** jellemzően havi 1 alkalomnál ritkábban látogatják a kitöltők, ezek közül népszerűek a művészeti társulatok és alkotócsoportok, a tudományos és ismeretterjesztő egyesületek, illetve a közösségi kert.

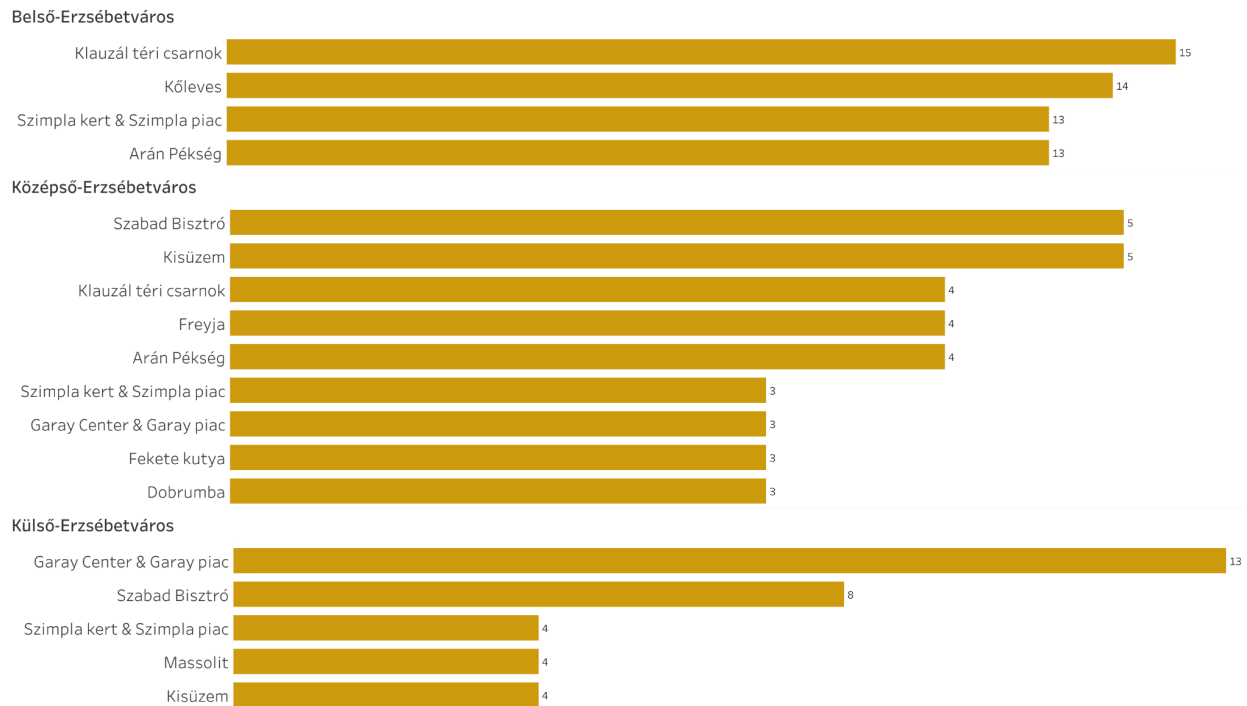
Kedvenc üzletek és szolgáltatóhelyek

A kitöltők között összességében az **Arán Pékség, a Szimpla kert és az ahhoz tartozó termelői piac, illetve a Klauzál téri vásárcsarnok és piac a legnépszerűbb helyszínek**, amelyeket másoknak is szívesen ajánlanának. Ezek mellett számos pékség, kávézó és bisztró került említésre a helyiek által, melyet szívesen látogatnak. A kerületrészenkénti bontásban, már bisztrók is megjelennek a TOP 3-ban, melyek a vendéglátáson kívül jellemzően valamilyen kulturális tartalmat is szolgáltatnak, mint a **Kisüzem, a Szabad Bisztró vagy a Kőleves**.

Kedvenc helyek és szolgáltatóhelyek - az említések darabszáma szerint

Kedvenc helyek és szolgáltatóhelyek kerületrészenként (TOP 3) - az említések darabszáma szerint

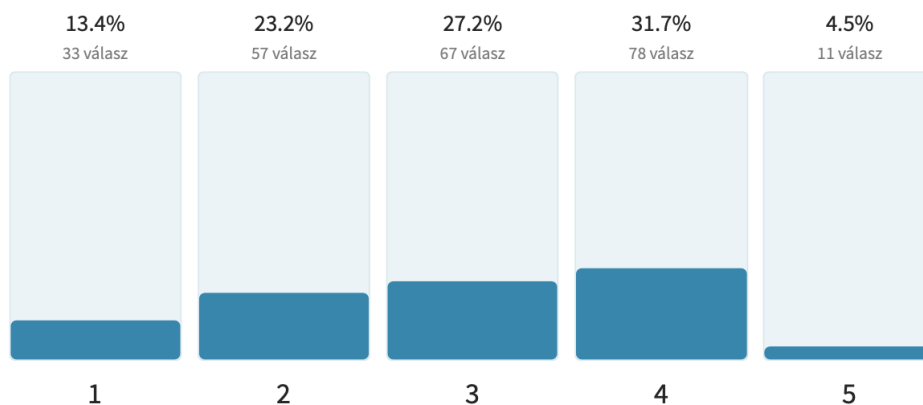
A kitöltők elégedettsége a kerület földszinti helyiségeiben található üzletekkel és szolgáltatásokkal

A kitöltők a földszinti helyiségekben található **üzletek és szolgáltatások minőségét, kínálatát valamint változatosságát meglehetősen eltérő módon ítélték meg**. Az átlagos értékelés 2,9 volt ami az "inkább elégedetlen" és a "nem tudom, közömbös vagyok" válaszok többségét képviseli. Amíg közel 36% inkább elégedett, vagy teljes mértékben elégedett velük, addig közel 37% pedig inkább elégedetlen vagy egyáltalán nem elégedett. 27% közömbös ezzel kapcsolatban és inkább nem formált véleményt.

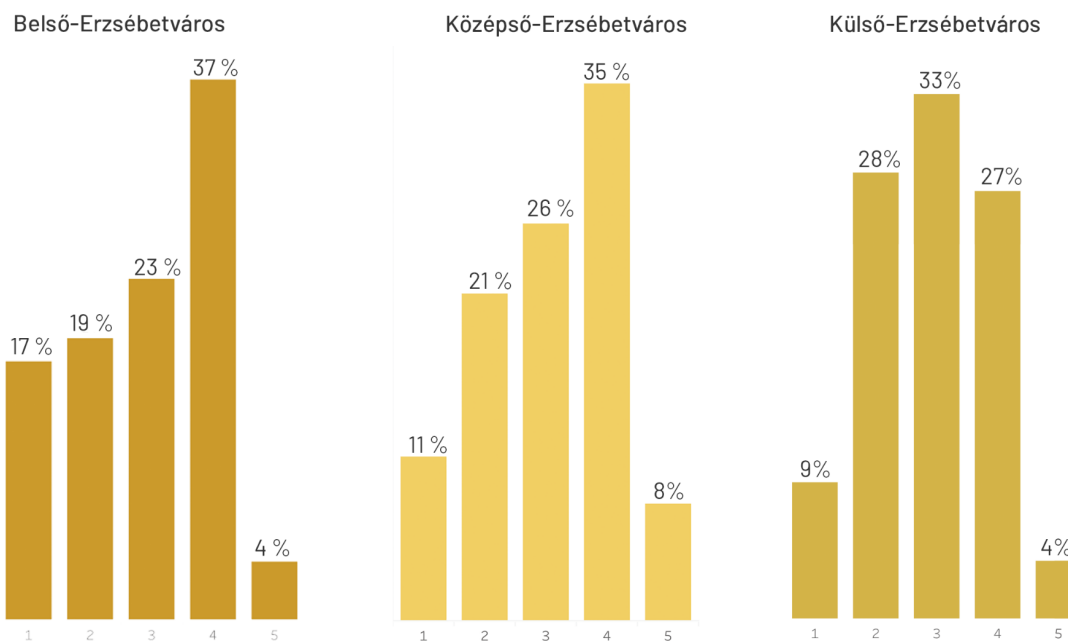
A kerületrészekre bontott eredménynél látszik, hogy jellemzően a Belső-Erzsébetvárosban többen elégedettek, mint a külső kerületrészben, melynek okai a külső kerületrészekben nagyobb mértékben előforduló üres, elhanyagolt üzlethelyiségek lehetnek.

A kerület földszinti helyiségeiben található üzletekkel és szolgáltatásokkal való elégedettség (pl. változatosság, kínálat, szolgáltatás minősége)

1- egyáltalán nem vagyok elégedett, 2-inkább elégedetlen vagyok, 3- nem tudom, közömbös vagyok, 4- inkább elégedett vagyok, 5- teljes mértékben elégedett vagyok

A kerület földszinti helyiségeiben található üzletekkel és szolgáltatásokkal való elégedettség (pl. változatosság, kínálat, szolgáltatás minősége)- kerületszervekre bontva

A földszinti zóna kialakítása (kirakatok, üzletportálok feliratai, cégérek minősége; teraszok mennyisége és kialakítása)

A kirakatok, portálok felirataival, cégéreinek minőségével a kitöltők 74 százaléka inkább nem, vagy egyáltalán nem volt elégedett.

A földszinti helyiségek esztétikai kialakításával a kitöltők 73 százaléka inkább nem, vagy egyáltalán nem volt elégedett.

A teraszok mennyiségével a kitöltők 65 százaléka inkább nem, vagy egyáltalán nem volt elégedett.

A teraszok kialakításával 63 százaléka inkább nem, vagy egyáltalán nem volt elégedett.

Az elégedetlenség lehetséges okai

Az előző kérdéshez kapcsolódva a válaszadóknak lehetőségük volt, hogy amennyiben valamivel elégedetlenek a földszinti zónával (kirakat, portálok, teraszok, stb.) kapcsolatban, azt kifejtsek. A válaszadók jelentős többsége az **elhanyagolt, igénytelen portálokat, cégéreket és teraszokat említette, melynek egyik oka az üresen álló ingatlanok elhanyagoltsága, a másik pedig a bérlők, tulajdonosok igénytelensége**, akik nem fektetnek kellő energiát az üzletportáluk karbantartására, valamint tisztántartására.

A második leggyakoribb elégedetlenségi tényező a **túl szűkös járdák, gyalogos felületek** voltak, amely egyben feltárt egy komplex problémát is, hiszen ezután **a túl kevés, vagy túl kicsi teraszokra** érkezett a legtöbb panasz. Itt a válaszadók egyrésztől nehezményezték, hogy gyalogosan, főleg kisgyermekkel, babakocsival, kutyával, bevásárló táskával sok helyen nagyon nehézkes a közlekedés a nem megfelelően elhelyezett teraszok miatt, másrésztől pedig szívesebben látnának több teraszt és kiülős helyet, hiszen ahogy egyikük fogalmaz: **“Kevés a terasz, kerthelyiség. A városi léthez ezek sokkal inkább tartoznak, mint a parkolók, nagyforgalmú utak”**.

Emellett többen említették az Erzsébet körúton szabálytalanul üzemelő teraszokat, ahol annyira sokan állnak a teraszok körül az utcán és az úttesten, hogy a gyalogosan közlekedők nehezen férnek el, emellett balesetveszélyes is.

A legtöbb válaszadó egyetértett abban, hogy **több teraszra lenne szükség, azonban a teraszok számának növekedése ne a gyalogos felületek rovására történjen, hanem inkább a parkolóhelyeken.**

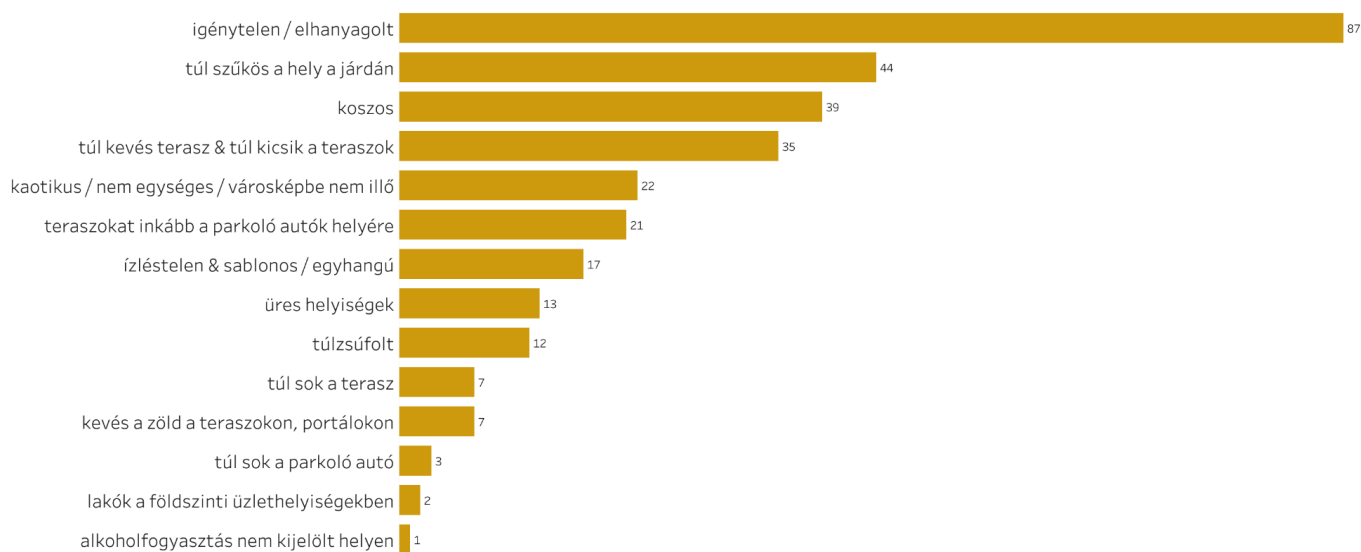
Ehhez differenciáltan kellene kiadni a terasz engedélyeket, figyelembe véve, hogy elegendő gyalogos felület áll-e rendelkezésre az adott útszakaszon, illetve azon az útszakaszon mekkora a kihasználtsága a parkolóhelyeknek. Egyes kerületekben, bizonyos útszakaszokon, ahol

keskenyebb a járda, viszont kihasználatlanok a parkolóhelyek, ott nagyobb igény lenne a parkolóhelyek teraszként való hasznosítására.

A Nyitva fesztivál keretében, lehetőség lenne tesztelni az arra alkalmas üzlethelyiségek esetében, az előtte lévő parkolók teraszként vagy közösségi térként való hasznosítását (placemaking), így egy tesztidőszak alatt az önkormányzat is felmérheti a visszajelzéseket.

Emellett a bérlőket és tulajdonosokat ösztönözni kellene a portálok, teraszuk karbantartására, a városképbe, utcaképbe illeszkedő, igényes portálok kialakítására, valamint a rendszeres takarításra, illetve a szabályok betartására.

Ha az előbbiekből közül valamelyikkel elégedetlen annak mi az oka? - az említések darabszáma szerint

Ha az előbbieik közül valamelyikkel elégedetlen annak mi az oka? (kerületszámokra bontva, TOP3) - az említések darabszáma szerint

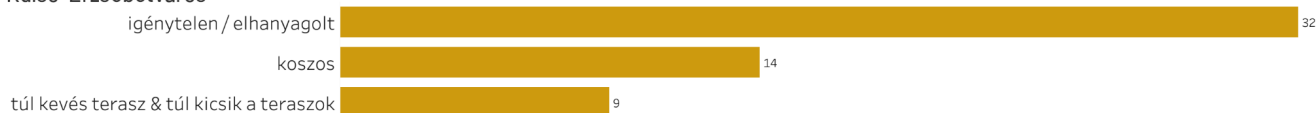
Belső-Erzsébetváros

Középső-Erzsébetváros

Külső-Erzsébetváros

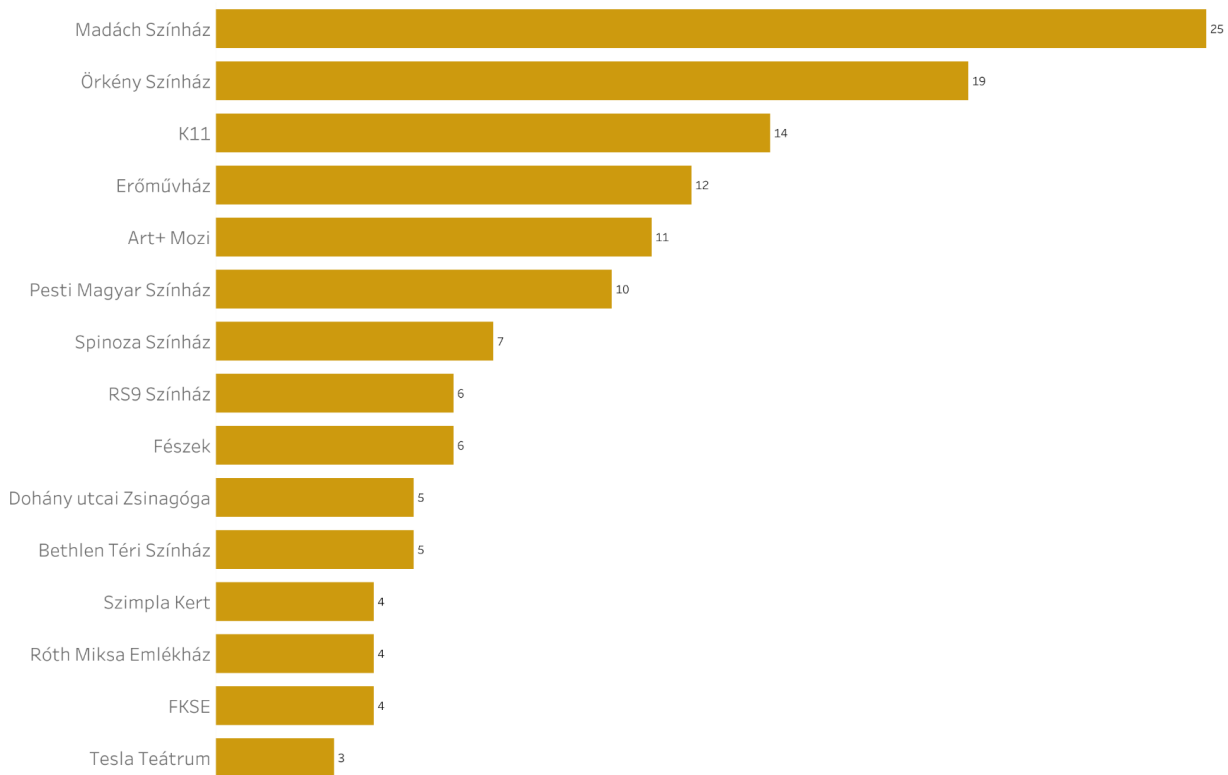

A leglátogatottabb kerületi kulturális intézmények

A leglátogatottabb kerületi kulturális intézmények jellemzően színházak, az első két helyen a Madách és az Örkény Színház végeztek, de a többi színház is nagy népszerűségnek örvend a kitöltők körében. Emellett két önkormányzati fenntartású intézmény a K11 és az Erőművház is népszerűnek bizonyult.

A 6.2. fejezetben, amikor a hiányzó programokról és eseményekről kérdeztük a kitöltőket többen említették, hogy szívesen részt vennének szabadtéri színházi előadásokon, illetve több alternatív színházi projektet látnának a kerületben. A kerületben több népszerű színház is van, amelyekkel együttműködve szabadtéri vagy alternatív előadásokat is lehetne tartani, amely kivinné a színházat az "utcára" is és a lakossághoz közelebb hozná a kultúrát a mindennapokban.

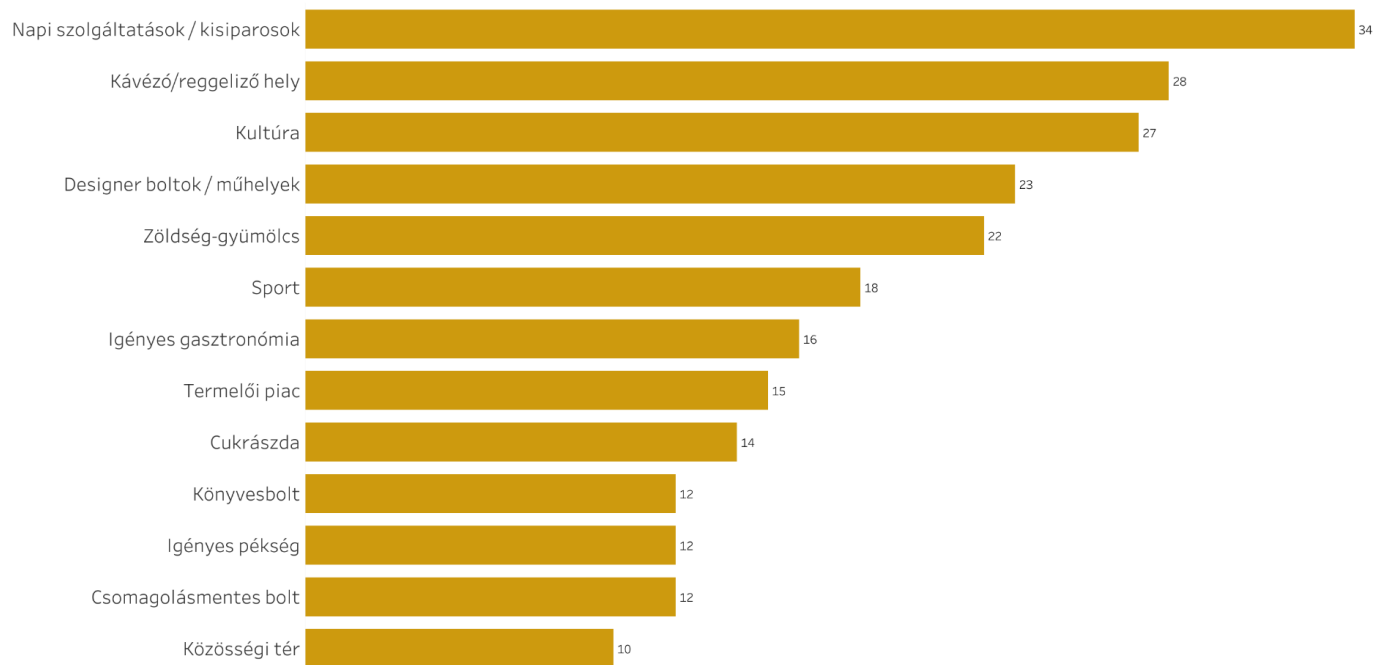
A járványt megelőzően melyik kerületi kulturális intézményt látogatta rendszeresen (évi 2-3 alkalommal)? - az említések darabszáma szerint

6.2. Hiányzó szolgáltatások

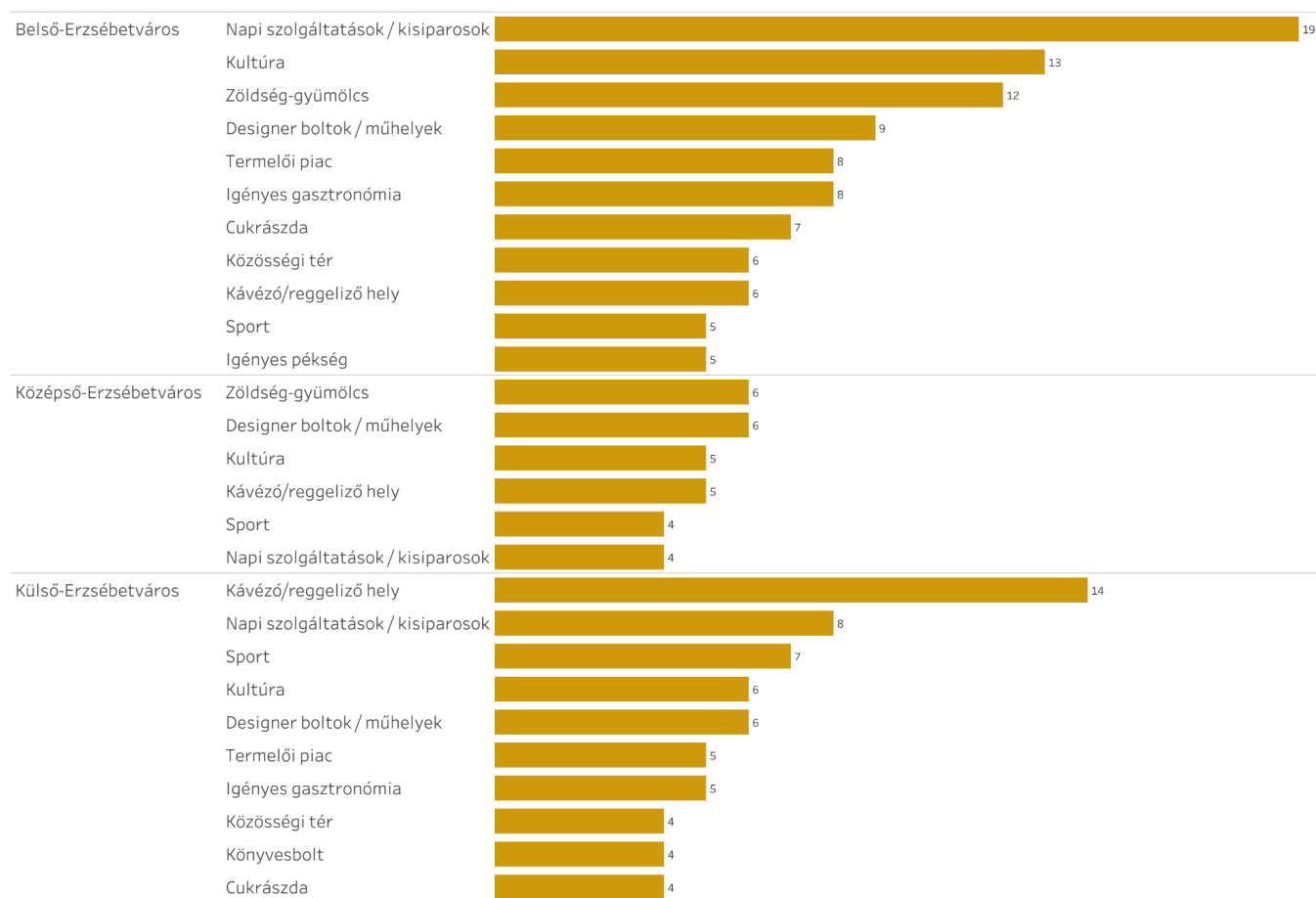
A válaszadók nagy része **a napi szolgáltatásokat, kisiparos mestereket hiányolja a kerületből**, de alapvetően a legtöbb kategóriánál elmondható, hogy **a megfizethető árú, a helyi lakosságnak szóló szolgáltatások hiányoznak leginkább, mint pl.: zöldséges, hentes, cukrászda, termelői piac vagy az igényes gasztronómiát kínáló helyszínek. Kulturális és művészeti helyszíneket is szívesen látnának a kerületiek**, ezek közül többen említették a művészeti galériákat, irodalmi kávéházakat, kulturális helyszíneként is működő bárakat, kávézókat, színházakat vagy ezek kombinációját. A sport kategória alatt többen említették az **uszodát, valamint a kisebb edzőtermet, torna stúdiókat**, melyeket kiszorítottak egyéb, a turizmusra épülő szolgáltatások.

A kerület jelenlegi kínálatából hiányzó szolgáltatások és üzletek – az említések darabszáma szerint

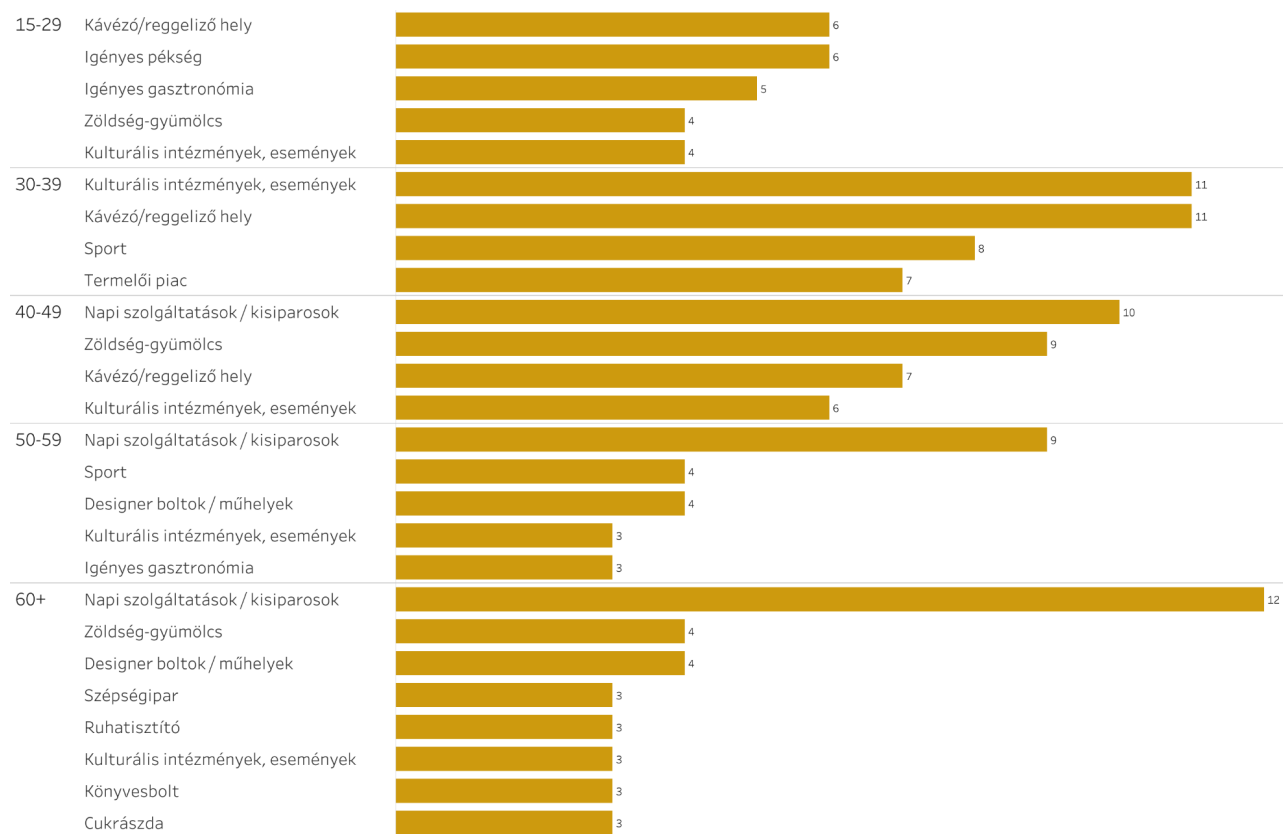
A kerületrészek bontásában már eltérő képet mutatnak az egyes területek. **Amíg a belső és középső kerületrészekben a napi szolgáltatások, a kisiparos mesterek, a zöldséges, valamint a kulturális helyszínek, illetve kreatív műhelyek jelentenek nagy hiányt, addig a Külső-Erzsébetvárosban az igényes kávézókat, reggelizőhelyeket hiányolták a legtöbben.** Ez összhangban van a szolgáltatások előzetes térképes felmérésével is (lásd: 4. fejezet: Szolgáltatások előzetes felmérése).

A jelenlegi kínálatából hiányzó szolgáltatások és üzletek kerületrészekre bontva - az említések darabszáma szerint

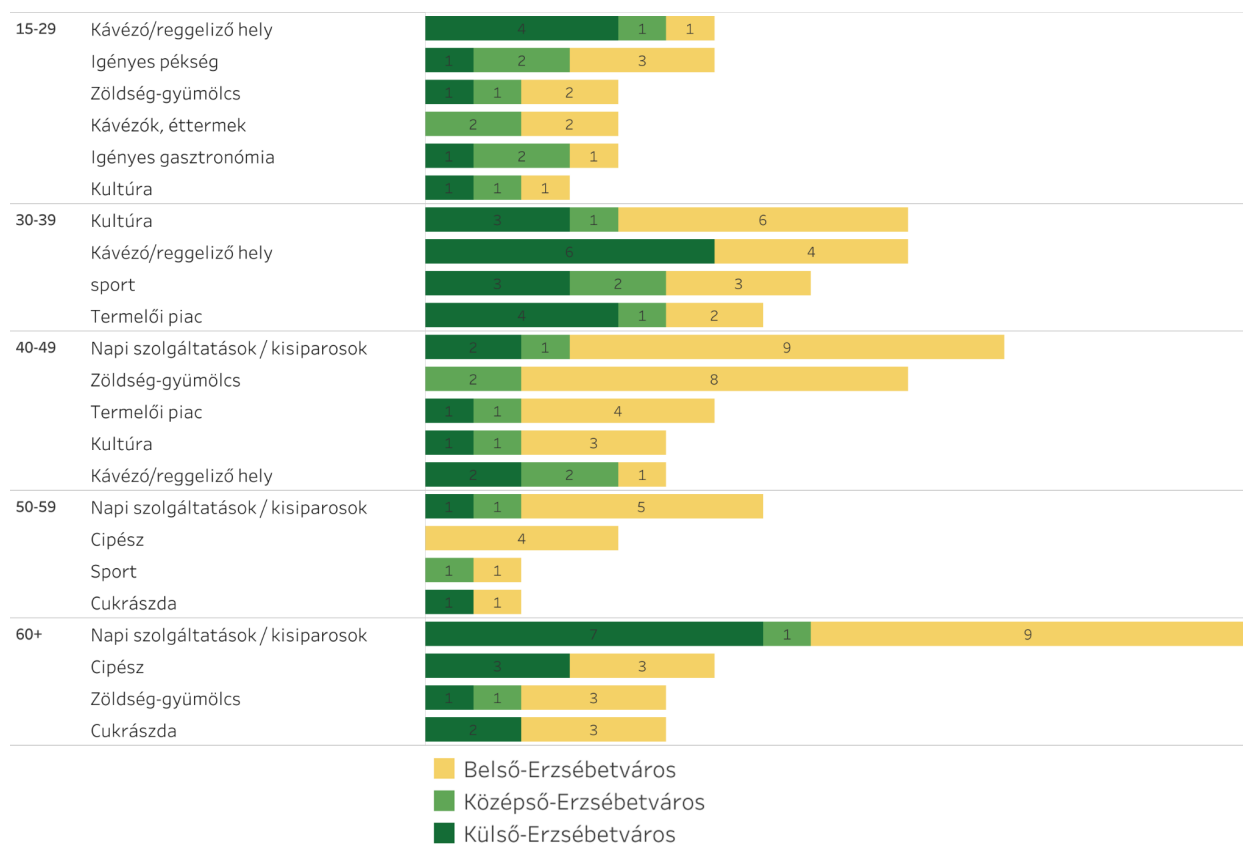

A korcsoportok szerinti bontásban, **a 40 év alattiak körében az igényes kávézók, reggelizőhelyek, gasztronómiai helyszínek, valamint a kulturális helyszínek és események jelentenek hiányt. A 40 évesnél idősebbek esetében a napi szolgáltatások, a kisiparos mesterek és a zöldségesek hiánya** volt a legjellemzőbb.

A jelenlegi kínálatából hiányzó szolgáltatások és üzletek korcsoportokra bontva (TOP3) - az említések darabszáma szerint

A jelenlegi kínálatából hiányzó szolgáltatások és üzletek korcsoportokra bontva, kerületrészenként - az említések darabszáma szerint

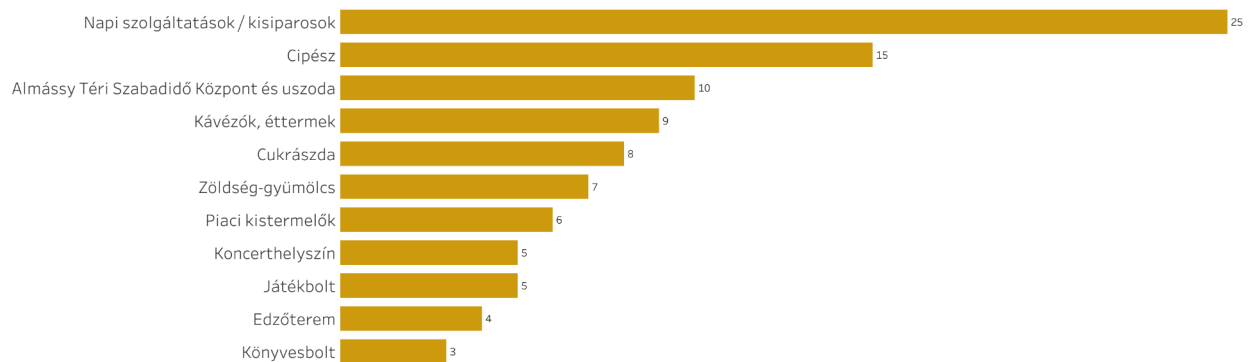
Korábban jelen lévő mára viszont eltűnt szolgáltatások és üzletek

A korábban jelenlévő, de eltűnő szolgáltatások közül a legtöbben szintén a kisiparosokat, napi szolgáltatókat jelölték, mint a ruhatisztító, ruhajavító, órás és egyéb szervizek, valamint a cipész. Az **Almássy Téri Szabadidőközpontot és annak programjait, foglalkozásait, valamint az uszodát is többen hiányolják**, mivel ezáltal megszűnt a kerületben számos sportolási lehetőség valamint művészeti, közösségi projekt/esemény. Emellett gyakran említették a megszűnő éttermeket, cukrászdákat, melyek inkább a helyi lakosság igényeit szolgálták ki, azonban a COVID 19 járvány miatti válság következtében tönkrementek.

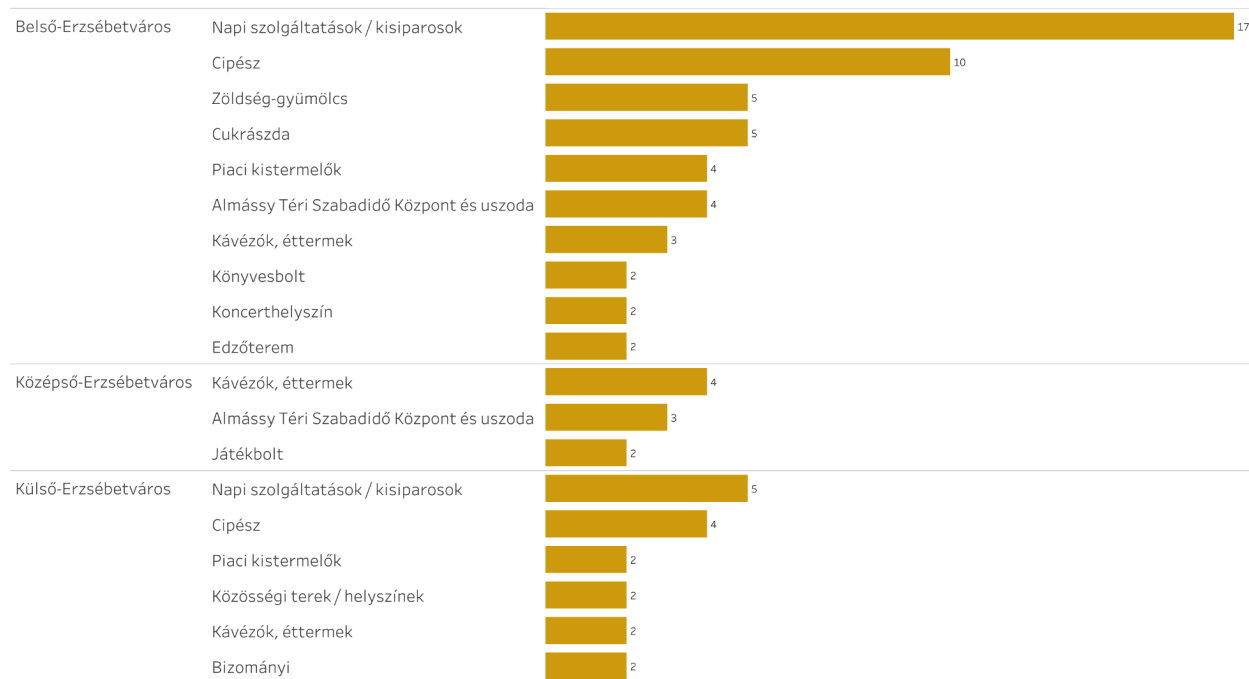
Belső- és Középső-Erzsébetvárosban a napi szolgáltatásokat és kisiparosokat említették legtöbben, amíg Középső-Erzsébetvárosban kávézók és éttermek megszűnése tűnt fel leginkább a kitöltőknek.

A mentorálásnál fontos szempont lehet, hogy a COVID miatti válság tanulságai beépüljenek. Például több kis szolgáltatás úgy tudott túlélni, hogy rugalmasan reagált az új helyzetre, pl. ételkiszállítással, új szolgáltatások bevezetésével. De épp ennyire volt fontos, hogy volt-e egy kialakult vevőköre, helyi kapcsolati hálója, ami megvédhette a szolgáltatást a csődtől. Ez utóbbi jó motiváció lehet a jelentkezőknek arra, hogy ténylegesen akarjanak a helyiekhez kapcsolódni, és részévé váljanak Erzsébetváros közösségének.

Korábban jelen lévő mára viszont eltűnt szolgáltatások és üzletek - az említések darabszáma szerint

Korábban jelen lévő mára viszont eltűnt szolgáltatások és üzletek kerületszervekre bontva - az említések darabszáma szerint

Programok és események, amelyek hiányoznak a kerület kínálatából

A kitöltők közül a legtöbben a **zenei programokat, koncerteket, valamint a kulturális és művészeti programokat, eseményeket hiányolják**. Sokan örülnének, ha ezek az események a **köztereken valósulnának** meg, ahol a lakók, járókelők összegyűlhetnek, szórakozhatnak, többen említették az utcabálokat, utcafesztiválokat is. A Hunyadi téri programokat több kitöltő is példaként hozta fel, hasonló jellegű eseményeket szívesen látnának Erzsébetvárosban is. Többen említették, hogy a közterületi programok akár **útszakaszok ideiglenes / hétfégi lezárásával is megvalósulhatnak**, így a lakók ideiglenesen átvehetnék az autók helyét és jobban magukénak éreznék a teret. Jelenleg a **gyerekeknek szóló és családi programok** is hiányoznak a kerületi repertoárból, a helyiek viszont szívesen részt vennének ilyen eseményeken.

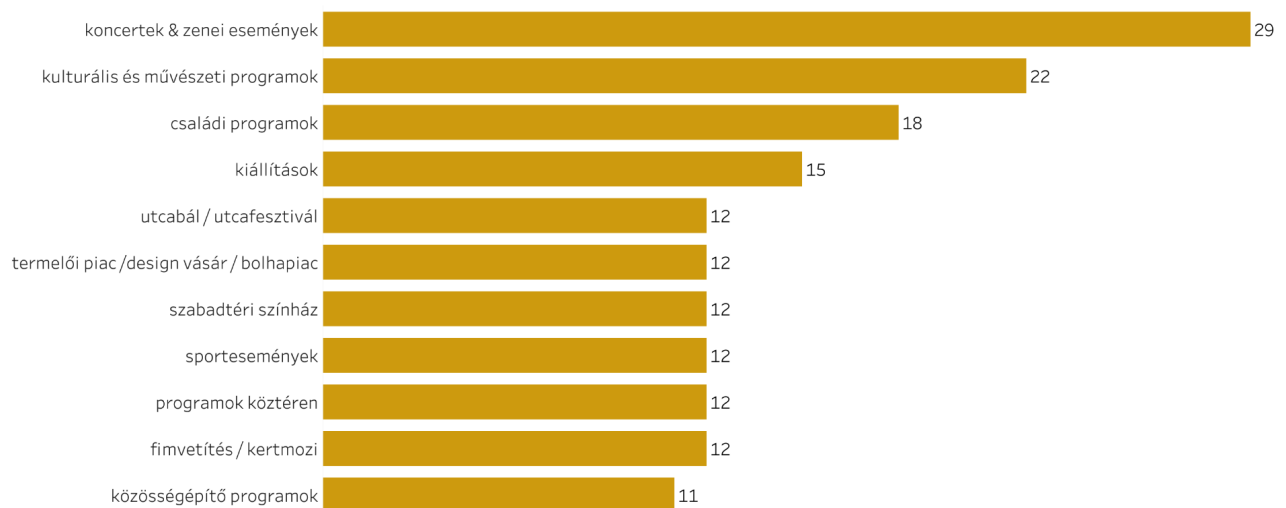
A kortárs művészethez, designhoz, irodalomhoz kapcsolódó kulturális programokat, kiállításokat, szabadtéri filmvetítéseket és színházakat is szívesen látnának a kerületiek.

Többen emlegették a városi sétákat, illetve az olyan programokat amik a kerület kultúrtörténetével foglalkoznak, amely által a lakók közelebb kerülhetnek saját lakóhelyük egyedi történeteéhez, történelméhez, kultúrájához.

Emellett a lakók szeretnék, ha ezek a programok, események a közösségépítésre is fókuszálnának, amik során a szomszédok, környékeliek megismerhetik egymást, közösségeket alakíthatnak ki, hiszen az ilyen jellegű programok erősíthetik a lakók kötődését a lakóhelyükhöz is. Ezek részben fókuszálhatnának a városszépítésre, zöldítésre is. A lakóközösségek bevonása ezekbe a folyamatokba növeli az adott projekt népszerűségét, elfogadását, valamint a lakók is nagyobb felelősséget éreznek az adott terület iránt, ami hozzájárul a hosszú távú fenntartáshoz.

Mind a pályázati kiírásban, mind a mentorálásban jó szempont lehet, hogy a szolgáltatás napi szinten, vagy időről időre szervezzen közösségi programokat. Ez nem csak a szolgáltatásnak reklám, hanem segíti a helyi kapcsolatokat, helyi vevőkör kiépítését, és ezáltal növelheti a szolgáltatás életképességét. A közösségi program lehet a szolgáltatás egyéni programja, vagy több szolgáltatás összefogásában megszervezett program.

Programok és események, amelyek hiányoznak a kerület jelenlegi kínálatából - az említések darabszáma szerint

Programok és események, amelyek hiányoznak a kerület jelenlegi kínálatából (kerületrészekre bontva)
 - az említések darabszáma szerint

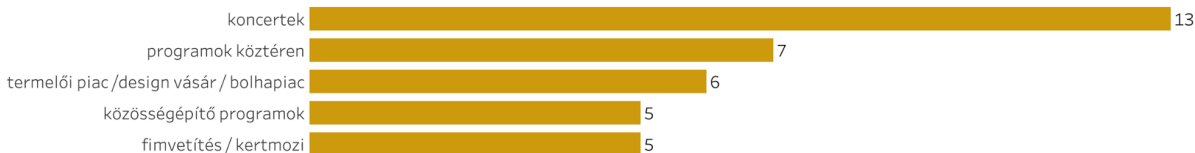
Belső-Erzsébetváros

Középső-Erzsébetváros

Külső-Erzsébetváros

6.3. A kerület általános megítélése

A kerület 3 legfontosabb jellemzője, egyedi sajátossága

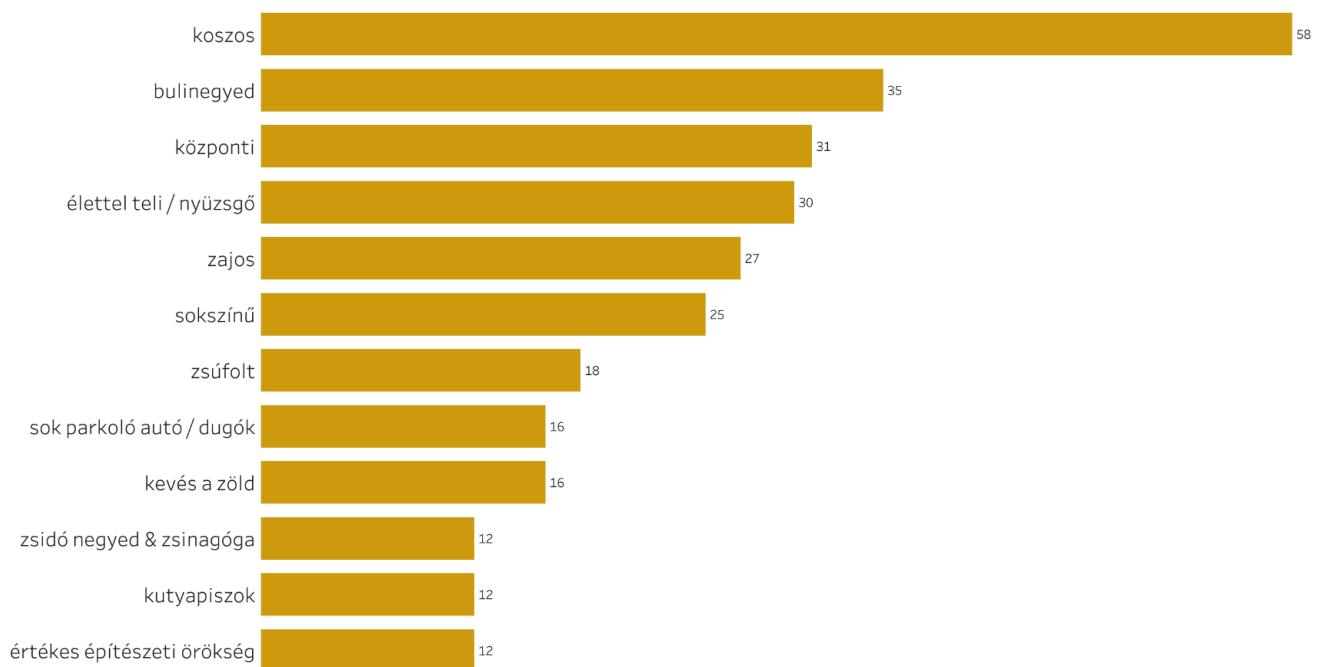
A kitöltőket arról kérdeztük, hogy mi az a három egyedi jellemző, ami eszükbe jut Erzsébetváros kapcsán. Ezzel kapcsolatban a legtöbben a köztisztaság hiányát említették, vagyis a koszos utcákat, épületeket, sok szemetet, de emellett a fel nem szedett kutyapiszok is gyakran említésre került. A bulinegyed is gyakori asszociáció, ami mellett sokan említették az étellel teli és nyüzsgő városrészt, valamint a központi fekvést.

A központi fekvés, valamint a bulinegyed jelenléte és a nyüzsgő, sokszínű városrész, mint meglévő adottságok sokakat vonzanak a kerületbe, szolgáltatóként, látogatóként és lakóként egyaránt, így ezek olyan tulajdonságok amiket érdemes kihasználni és oly módon tovább fejleszteni, ami csökkenti a konfliktust a lakók és a látogatók között, azonban növeli a kerület vonzerejét. Ennek egyik eleme a Nyitva! Fesztivál is, amely a helyiek igényeit célozva és a magas látogatószámot kihasználva

szándékozik a kezdő vállalkozások megtelepedését valamint az üres üzlethelyiségek kihasználását segíteni.

A köztisztaság fejlesztése, valamint a kulturált kutyatartás promótálása, illetve az ehhez kapcsolódó infrastruktúra biztosítása az önkormányzat feladata lesz a jövőben.

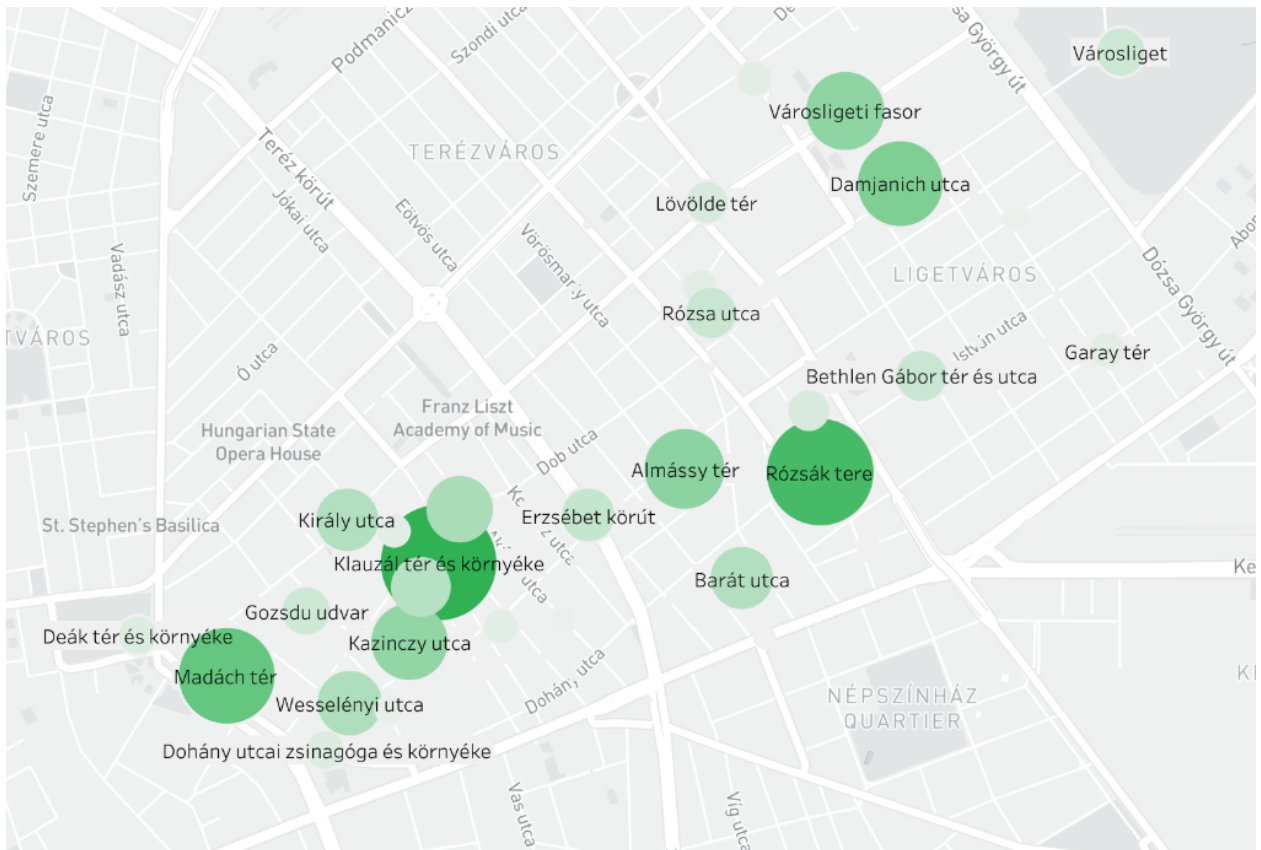
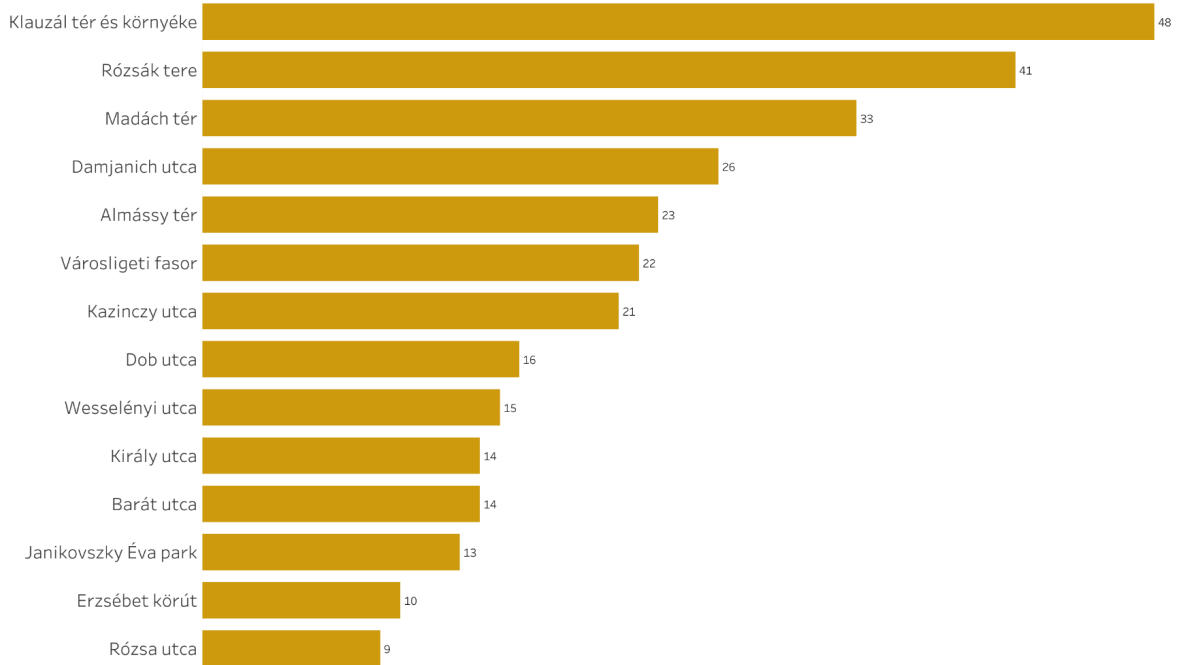
3 legfontosabb jellemző, egyedi sajátosság, amely a kerületről eszébe jut (TOP 10) - az említések darabszáma szerint

Erzsébetváros legkedveltebb közterei

A kerület legkedveltebb közterei a **Klauzál tér és a környéke, a Rózsák tere valamint a Madách tér** és annak környéke. A legnépszerűbb terek és utcák általában **több köztéri zölddel, faállománnyal, rekreációs funkcióval rendelkeznek**, mint a kerület többi része, valamint a **nyüzsgő, élettel teli, sok szolgáltatást és gasztronómiai helyszínt kínáló területek is előkelő helyen végeztek.**

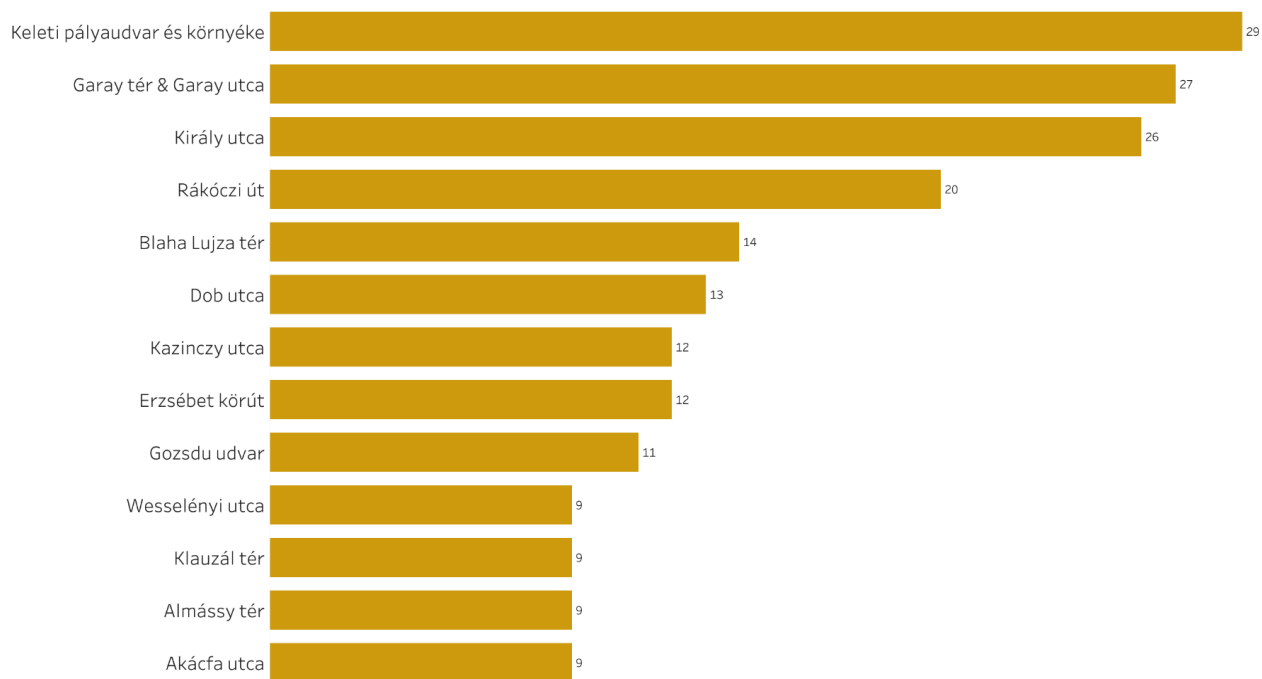
A leginkább kedvelt közterek / helyek a környéken - az említések darabszáma szerint

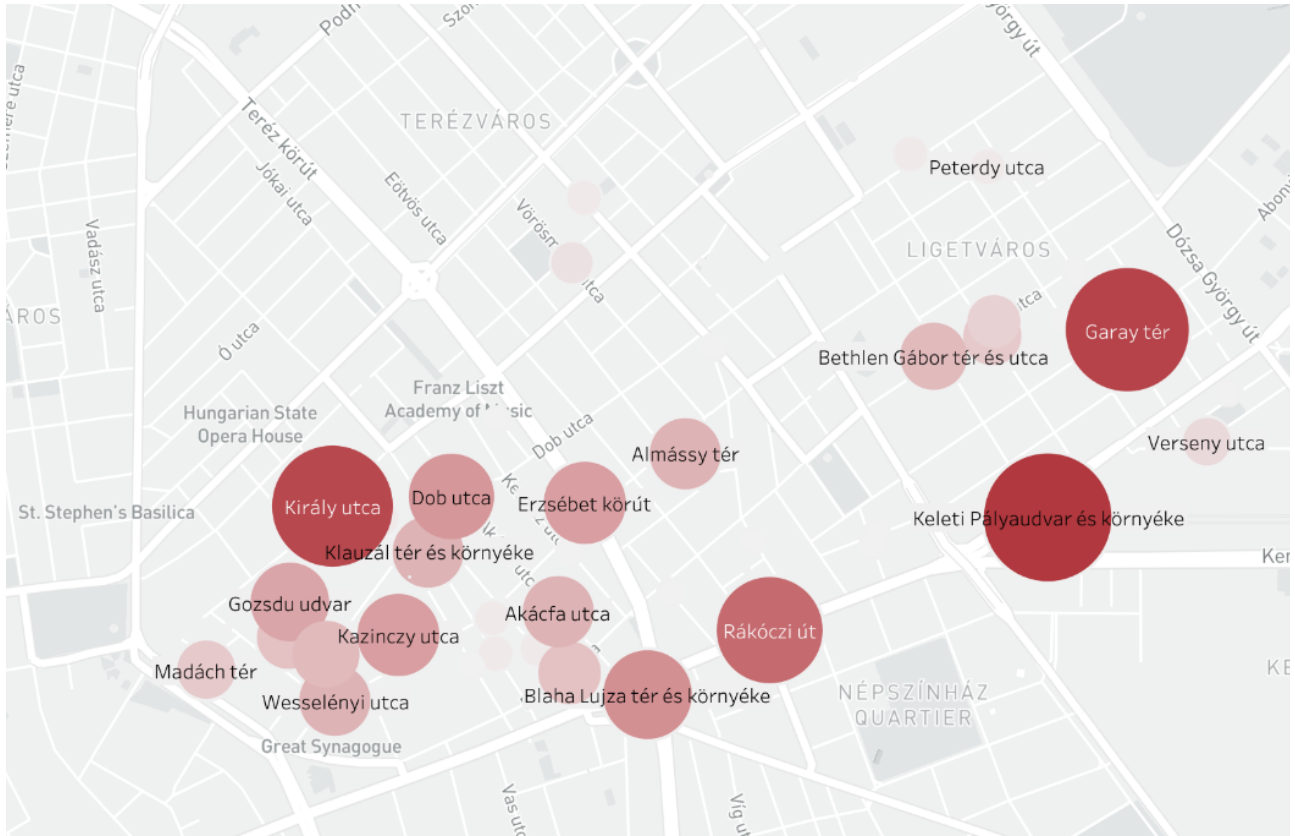

Erzsébetváros legkevésbé kedvelt közterei

A kerület legkevésbé kedvelt közterületei a **Keleti pályaudvar és annak környéke, a Garay tér és Garay utca, valamint a Király utca és Rákóczi út**. A kitöltők ezeket jellemzően **túl zsúfolnak és koszosnak találták**, ami vonzza a "kétes alakokat", valamint hajléktalanokat, ami miatt kevésbé ítélték biztonságosnak ezeket a területeket. Az üres üzlethelyiségek, valamint az igénytelen portálok az elhanyagoltság érzetét keltik, ami miatt ezeket a tereket, utcákat kifejezetten kellemetlennek ítélték meg.

A legkevésbé kedvelt közterek / helyek a környéken - az említések darabszáma szerint

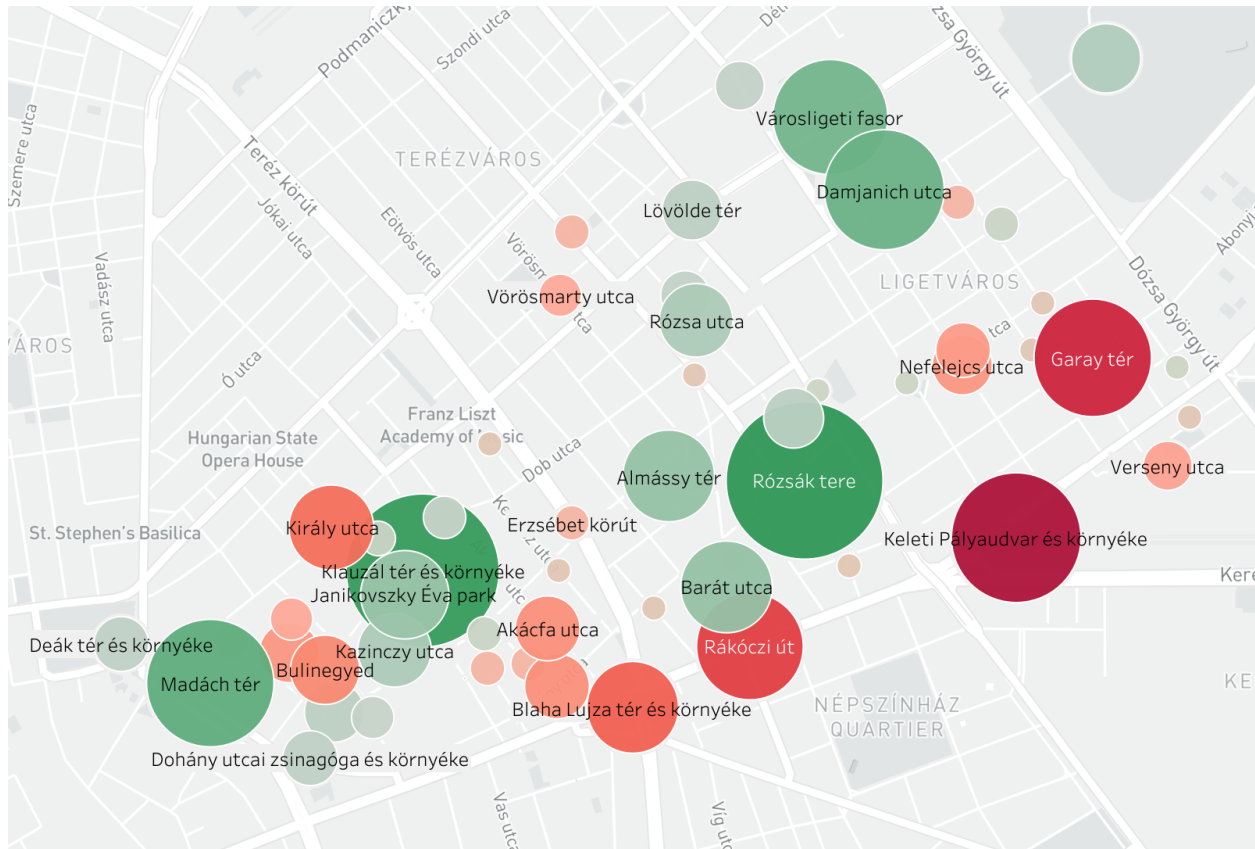

Erzsébetváros közterei - összesített eredmény

Az alábbi térképen összesítettük az említések számát és az egyszerű számítás alapján kijött eredmény mutatja meg az egyes közterek általános kedveltségét. A színek és a pontok méretei az említések száma alapján jelzik az adott terület értékelését.

Ez alapján összességében elmondható, hogy **a legkevésbé kedvelt közterek a Rákóczi út mentén vannak**, mint **a Keleti pályaudvar és környéke vagy a Blaha Lujza tér**, illetve ezek mellett még a **Garay tér** kifejezetten népszerűtlen. **A belső-erzsébetvárosi közterületeket** jellemzően többször említették, mint kevésbé kedvelt helyek, viszont itt nagyobb a sűrűsége a kedvelt köztereknek is, vagyis **ez a kerületrész meglehetősen megosztott**, egyszerre vannak jelen a kedvelt és a kevésbé kedvelt terek, útszakaszok. A középső és külső kerületrészekben jellemzően kedveltebbek az egyes terek valamint utcák, itt a már említett nagyobb közlekedési csomópontok környékét kedvelik kevésbé (valamint a Garay teret).

A közterek általános állapota, sétálhatósága és kedveltsége befolyással van a vállalkozások megtelepedésére is, mivel a kedveltebb, vonzóbb terek és utcák nagyobb mértékben vonzzák a szolgáltatókat és üzleteket is. Innentől kezdve a folyamatok egymásra hatnak, hiszen azok a közterületek, ahol több vállalkozás is jelen van, jellemzően jobban karbantartottak, tisztábbak, biztonságosabbak, mint azok az útszakaszok, ahol a földszinti zónában nincsenek üzlethelyiségek, vagy sok az üres üzlet. Az önkormányzat egyes közterületek szerethetőbbé tételével (tisztántartás, zöldítés, felújítás, funkcióbővítés) több vállalkozást vonzana a földszinti zónákba, amelyek alapvetően hozzájárulhatnak a köztisztaság és közbiztonság fejlesztéséhez is.

Erzsébetváros előnyei a többi kerülethez képest

A válaszadók 78,8%-a szerint Erzsébetváros legnagyobb előnye kedvező, **központi fekvése**. Emellett 73,8% szerint előny az, hogy **sétatávolságban megtalálható minden, ami a mindennapi élethez szükséges (azonban a gyalogosbarát utcákat csak 9%-uk jelölte be)**. A jó közlekedési

lehetőségek, a nagyvárosi környezet, valamint a sokszínű gasztronómia kínálat és a multikulturális környezet is mind előnyt jelent a többi kerülethez képest.

*Itt megmutatkozik egy ellentmondás, hiszen **ami a kitöltők szerint Erzsébetváros legnagyobb előnye, vagyis a központi fekvés és hogy sétatávolságban megtalálható a legtöbb üzlet és szolgáltatás, ami a mindennapi élethez szükséges, az nem tud érvényesülni, hiszen nem elég gyalogosbarát, több kérdésnél előjött, hogy nem elég jól sétálható, szűkek a járdák, azokon is sok az akadály, valamint helyenként túlszűfolt.** A nagyvárosi környezet, a mozgalmas városrész előnyei valamint a sokszínű gasztronómiai kínálat is jobban érvényesülne, illetve ezek előnyei könnyebben kiaknázhatóak lennének egy olyan városrészben ahol az utcák gyalogosbarát kialakításúak.*

A többi kerülethez képest milyen előnyei vannak Erzsébetvárosnak? Az alábbiak közül jelölje be azt, amit igaznak érez.

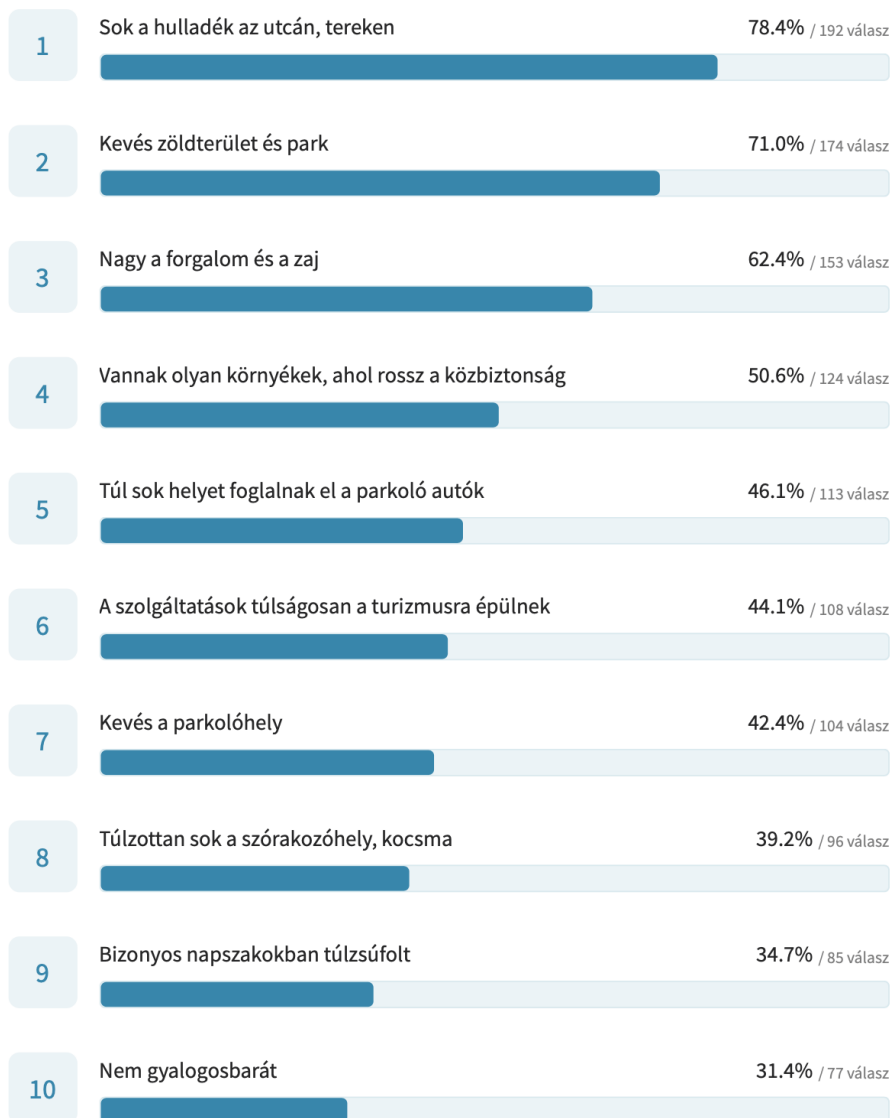

Erzsébetváros hátrányai a többi kerülethez képest

Ebben a kérdésben is visszaköszön az, ami már több ízben előjött a felmérésben, vagyis, hogy **a köztisztaság mértéke nem megfelelő**, a válaszadók 78,4%-a jelölte, hogy túl sok a hulladék a közterületeken. Emelett a **túl kevés zöldfelület és a parkok hiánya** jelenti (71%) a legnagyobb hátrányt más kerületekhez képest. A nagy forgalom és zaj, a rossz közbiztonság és a túl sok közterületen parkoló autó is hátrány a kitöltők jelentős része szerint.

A felmérést kitöltők szerint tehát a gyakoribb, alaposabb takarítás mellett, a közbiztonság javításával, illetve a zöldfelületek növelésével (ideális esetben a közterületen parkoló autók helyén) lehetne a kerület élhetőbb, és élvezhetne további előnyöket más kerületekhez képest.

A többi kerülethez képest milyen hátrányai vannak Erzsébetvárosnak? Az alábbiak közül jelölje be azt, amit igaznak érez.

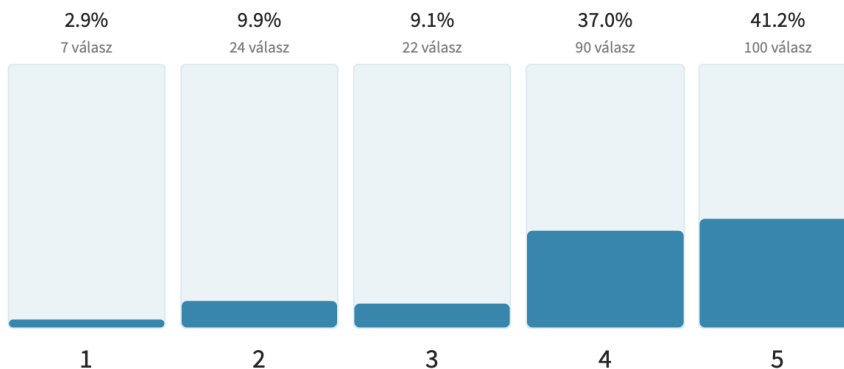

Az üres üzlethelyiségek látványa

A Nyitva! Fesztivál releváns kerületi problémát érint, hiszen 4,1-es átlagérték mellett **a válaszadók jelentős részét zavarja a nagy számú üres üzletek látványa**, 78% zavarónak, vagy nagyon zavarónak tartja őket.

Mennyire tartja zavarónak a kerületi üres üzlethelyiségek látványát?

1 - egyáltalán nem tartom zavarónak, 2 - inkább nem tartom zavarónak, 3 - nem tudom, közömbös vagyok, 4 - inkább zavarónak tartom, 5 - nagyon zavarónak tartom

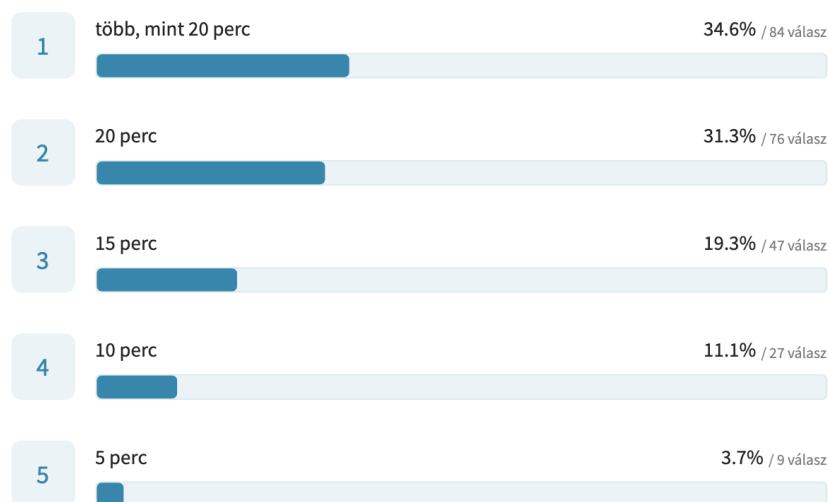

Gyaloglási szokások

A kitöltők jelentős része **20 percet (31,3%), vagy akár annál is többet (34,6%) megtesz kényelmes gyaloglással a kerületen belül**, amely előnyös az üzletek és szolgáltatók szempontjából is.

Az erzsébetvárosiak tehát szívesen gyalognak, hiszen sok üzlet, szolgáltatás, intézmény megtalálható sétatávolságra. Ezt érdemes kihasználni és gyalogosbarát közterületeket kialakítani, ezzel növelve a gyaloglók elégedettségét és számát.

Mi a leghosszabb táv, amit kényelmes gyaloglással szokott megtenni a kerületen belül?

6.4. Kérdőív válaszadói

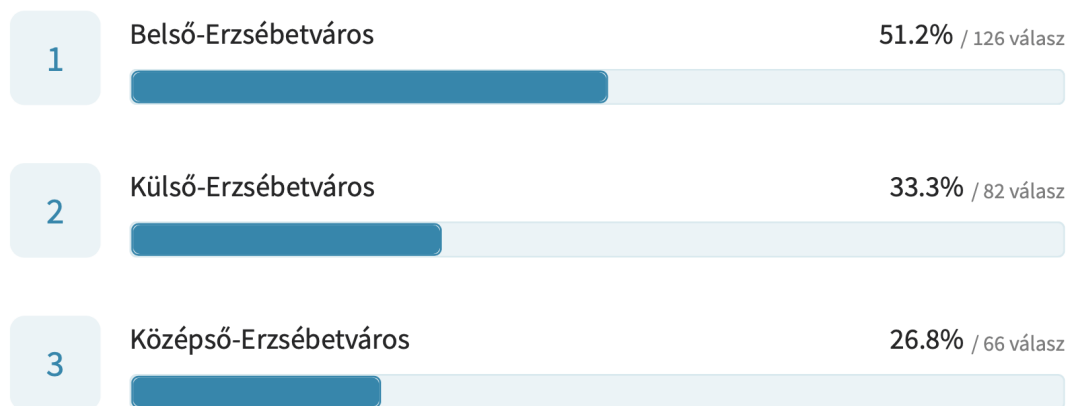
A kérdőívet 246-an töltötték ki, ami az eredetileg meghatározott minimum 100 kitöltőnél jelentősen több, ugyanakkor nem éri el az ideális 300-500 fős kitöltést. A kitöltők 79%-a a kerületben lakik, 9%-a a kerületben dolgozik de nem kerületi lakos, 8%-a valamely szolgáltatás elérése érdekében keresi fel a kerületet, de nem a kerületben lakik, vagy dolgozik. A többi válaszadó közlekedési, látogatási, vagy egyéb célból keresi fel a kerületet.

A kerület 2020-as demográfiai adatai alapján a kérdőív eredményei nem tekinthetők reprezentatívnak a kerületi lakosság szempontjából. A kitöltők között felülreprezentált a 40-49 éves korosztály, és valamennyire alulreprezentált 60 év feletti korosztály. Emelett minden korosztályban felülreprezentáltak a nők, illetve a képzetesebb csoportok (felsőfokú végzettség). Ez alapján feltételezhető, hogy elsődlegesen ezek a társadalmi csoportok használnák a Nyitva! Fesztivál keretében megnyíló szolgáltatásokat.

A kérdőív válaszadói 88%-ban naponta/szinte minden nap járnak a kerületben, ami a kérdőív eredményeinek megbízhatósága szempontjából jó eredménynek tekinthető.

A kitöltők nagyobbik része Belső-Erzsébetvárosi, vagy azt a kerületrészt használja/látogatja leggyakrabban. Legkevesebb kitöltő Külső-Erzsébetvárosból volt.

7. Kritikai térképezés workshop eredménye

Kedvelt közterek

A mentális térképekről leolvasható, hogy jellemzően azokat a tereket és utcákat szeretik, ahol rendezett a közterület és sok zöld van, van leülési lehetőség vagy könnyű sétálni, ilyen pl.: a Madách

tér, a Dohány utcai Zsinagóga előtti tér, a Rózsák tere, valamint az Almássy tér. Utcák közül a Damjanich utca és a Városligeti fasor vagy a Barát utca a zöldfelületek és a fasor miatt kedvelt, a Kazinczy utca egyes szakaszai a sétálhatósága, "jó kisugárzása miatt". Emellett nagyon kedvelt a Kisdiófa Közösségi kert is, egyrészt a közösségépítő szerepe miatt, másrészt pedig, mert egy zöld oázisként működik a város szívében.

Kevésbé kedvelt közterek

Jellemzően azok az utcák nem kedveltek, ahol túl nagy a gépjármű forgalom, sok az üres vagy igénytelen üzlethelyiség és a köztér állapota leromlott, elhanyagolt, vagy nincsenek fák, zöldfelületek, ilyen pl. a Rottenbiller utca, a Rákóczi út, az István utca vagy Peterdy utca. A Keleti pályaudvar környékét kritikusnak találják, mivel az üzletek és szolgáltatások kínálata túlságosan egyhangú és igénytelen, ami vonzza ezt a közönséget, ezért problémásnak és kevésbé biztonságosnak ítélik. Emellett a közterületek állapota és a köztisztaság hiánya is hozzájárul a negatív megítéléshez. A Péterfy Sándor utcai kórház környékét elhanyagoltnak találják, úgy fogalmaztak, hogy nem méltó egy közintézményhez, nem szolgálja a betegek és a látogatók igényeit (keves leülési lehetőség, pihenő-várakozó rész, zöldfelület, árnyék). A Klauzál tér megítélése meglehetősen ambivalens, egyrészt szeretik, hiszen megtöri a szigorú városi szövetet és egy kis oázisként funkcionál a "betondzsungelben", emellett viszont sokat kritizálják elhanyagolt állapotát, nem megfelelő kialakítását, a visszajelzések szerint nem tudja kielégíteni a kerületi lakók zöldfelület iránti igényeit.

Fejlesztésre szoruló közterek

A fejlesztésre szoruló közterületeknél jellemzően a kerületi tereket, parkokat jelölték, mint a Klauzál tér, az Almássy tér, a Bethlen Gábor tér és a Garay tér, emellett kiemelték a Keleti pályaudvar környékét. Az egyik résztvevő szinte az összes főbb útvonalat fejlesztendő területként jelölte, mert érvei szerint Erzsébetváros akkor lesz élhető, ha az utcák gyalogosbarát kialakításuk lesznek és csökken az autóforgalom.

Szolgáltatások és események fejlesztése

Hiányoznak a kerületből azok a közösségi- kulturális intézmények, melyek a lakók tényleges igényeit szolgálják. A visszajelzések szerint az Erőművház programkínálata nem fedi le az igényeket (ez egy fejlesztendő pont lehet). Jó példaként a Terézvárosi Gyermekkönyvtárat hozták fel, ami a

könyvtár funkció mellett közösségi térként is működik. A visszajelzések szerint a HellóAnyu családbarát közösségi tér és kávézót viszont nagyon szeretik a helyi családok. Alapvetően örülnének ha a kulturális és közösségi szolgáltatások és helyszínek köre, valamint a programkínálat bővülne a kerületben. Az üres üzlethelyiségekben szívesen látnának olyan alapítványokat akik a közösségeket támogatják, fejlesztik pl. Egyszülős központ, külföldiek integrációját és nyelvtanulását segítő szervezetek, időseket segítő szervezetek, alapítványok. Ezen felül felmerültek a fenntartható életstílust támogató szolgáltatások is, mint például olyan adománybolt, ahol egyértelműen kiderül, milyen szervezetet támogat az üzlet, biopiac, és olyan üzlet, ami a fő profilja mellett termelői élelmiszerek átvételi pontja lehet. Az interjúkkal és a kérdőívekkel összhangban itt is felmerült az igény a napi szolgáltatásokra, mint például suszter, varrónő, vagy akár üveges. Ugyanakkor az is kiderült, hogy a résztvevők inkább a bevett útvonalaik szolgáltatásait ismerik. Így előfordult, hogy míg a workshop egyik résztvevője hiányolt valamely napi szolgáltatást, egy másik résztvevő tudta jelezni, hogy azt hol találja meg a kerületen belül.

A fentiek alapján érdemes lehet olyan szolgáltatástérképet készíteni, amely alapján a helyiek meg tudják találni a mindennapjaikhoz szükséges szolgáltatásokat. A térkép a szolgáltatástípus mellett azt is feltüntetheti, hogy milyen plusz szolgáltatásokat biztosít az üzlet (pl. kisállatbarát-üzlet, környezetbarát-üzlet, stb.).

8. Összefoglaló és javaslatok

Kerületi szolgáltatások és a kerület jövője

A kutatás eredményei alapján a helyiek alapvetően elégedettek azzal, hogy a kerületben **sok szolgáltatás és üzlet megtalálható séta távolságban**, amire az embernek napi szinten szüksége van - **ez jelentős értéket képvisel, még a fellépő hiányok mellett is**. A visszajelzések szerint kifejezetten jó a gasztronómiai felhozatal, de a külső kerületrészekben jelen vannak még a szaküzletek, szervizek, családi vállalkozások is, ami mindenképp értéket képvisel a kerületet rendszeresen használók körében.

Erzsébetvárosban a szolgáltatások tekintetében az egyik legnagyobb érték a jelenlegi szolgáltatásmixben a változatosság, mind a típusok, mind az árképzés tekintetében, azonban **a szolgáltatói portfólió látható és jelentős változáson ment keresztül az utóbbi években: eltűntek**

korábbi kisiparos üzletek, egyidejűleg új, jellemzően a turizmusra és a szórakoztatóiparra épülő vállalkozások költöztek be. Kerületi szinten érzékelhető, hogy számos korábbi, a helyieknek szóló napi szolgáltató, szervíz, egyedi kínálattal rendelkező üzlet vagy éppen tornastúdió már nem elérhető, mert a turizmusra épülő szolgáltatások kiszorították őket.

A turizmusra épülő gasztronómia és szolgáltatások árképzésben, szolgáltatási színvonalban nem a helyiek igényeit képviselik, emellett ezek a betelepülő funkciók megváltoztatták Belső-Erzsébetváros arculatát, hangulatát is.

Az igénytelen üzletek és vendéglátóhelyek, illetve a túlságosan a tömegturizmusra épülő helyek kifejezetten **zavarják a helyieket: egyrészt a megjelenésük kellemetlenné, elhanyagoltá teszi az utcaképet, a vendégkör pedig gyakran nem tiszteli a lakók nyugalma, a köztisztaság fenntartását,** valamint a lakók közterülethasználatát is gyakran nehezítik.

A kutatás eredménye szerint a helyiek nagy része a napi szolgáltatásokat, kisiparos mestereket hiányolja a kerületből, de alapvetően a legtöbb kategóriánál elmondható, hogy **a megfizethető árú, a helyi lakosságnak szóló szolgáltatások hiányoznak leginkább,** mint pl.: zöldséges, hentes, cukrászda, termelői piac vagy az igényes gasztronómiát kínáló helyszínek a külső kerületekben. Emellett a helyiek az eltűnő kisipar helyett szívesen látnák a fiatal designerek műhelyeit, showroomjait, (mint pl. pl designer táska, ékszer, ruhakészítő stb.) vagy éppen művészek műtermeit, stúdióit - bővítve ezzel a helyben elérhető szolgáltatások körét.

Kulturális és művészeti helyszíneket szívesen látnának a kerületiek, amelyek megjelenése támogatná az önkormányzat törekvéseit is **egy kulturális városnegyed kialakítására.** Ilyenek lehetnek pl. a művészeti galériák, irodalmi kávéházak, kulturális helyszíneként is működő bárók, kávézók, színházak vagy ezek kombinációja.

Javaslatok

- Erzsébetvárosnak jelenleg is nagy előnye a kialakult szolgáltatási mix, de az utóbbi időkben átalakult a vállalkozási kultúra, mely elsősorban nem a helyiek igényeire épít, ezért a jövőben egyensúlyra kell törekedni, hogy a kereskedelmi, vendéglátóipari és szolgáltató szektor egyformán elégítse ki a helyiek és az ide látogatók igényeit.
- A központi fekvés, valamint a bulinegyed jelenléte és a nyüzsgő, sokszínű városrész, mint meglévő adottságok sokakat vonzanak a kerületbe, vállalkozóként, látogatóként és lakóként egyaránt, így ezek olyan tulajdonságok amiket érdemes kihasználni és oly módon tovább

fejleszteni, ami csökkenti a konfliktust a lakók és a látogatók között, azonban növeli a kerület vonzerejét.

- Ennek értelmében a **Nyitva! fesztivál** a helyiek igényeit célozva és a magas látogatószámot kihasználva szándékozik az induló vállalkozások beköltözését, valamint az üres üzlethelyiségek kihasználását támogatni.
- A pályázatok elbírálásnál előnyt jelent, ha az alábbiak közül legalább egy vagy több tényező jellemzi, vagy beépül a projektötletbe:
 - a projektötlet kiegészül a helyieket célzó közösségi funkcióval, például:
 - családokat és gyermekeket célzó programok;
 - különböző társadalmi csoportok, generációk találkozási pontja;
 - a projektötlet zöld szemléletet követ;
 - a projektötlet kapcsolódik Erzsébetváros hagyományaihoz;
 - a projektötlet a kerületi lakosok napi szolgáltatás igényeire (is) reagál.
- Közép és hosszú távon egy többütemű **kulturális fejlesztési koncepció** kidolgozása szolgálná a kerület igényeit, amely lehetővé tenné a bulinegyed kulturális negyedévé való átalakulását. Ez kihasználva a kerület kedvező potenciálját megteremthetné a lehetőséget a kulturális és kreatív szektor szereplőinek a területhasználatra, Erzsébetvárosba való integrációra. Ez hosszú távon csökkentheti az üres ingatlanok és az igénytelen kialakítású üzlethelyiségek számát, hozzájárulhat egy harmonikusabb közterülethasználatához, színesítheti a kerületi szolgáltatási palettát erősítve ezzel a lakosság elégedettségét.
- Az önkormányzat a megfizethető szolgáltatások elérhetőségét a bérleti díjak és kereskedelmi ingatlanárak bizonyos szintű szabályozásával tudná hosszútávon ösztönözni.
- A szolgáltatók a helyi lakosságnak szóló kedvezmények bevezetésével reagálhatnak az felmerült igényekre, ami a mentorálás során is szempont lehet.

Erzsébetváros kulturális, kis- és kreatívipari térkép

A felmérés során gyakran tapasztaltuk, hogy a lakosság úgy érzi, hogy teljesen eltűntek a kisiparosok és a mindennapi szolgáltatók a kerületből, a szaküzleteket, műhelyeket és családi vállalkozásokat teljesen kiszorították a turizmusra épülő vállalkozások. Habár ez a jelenség jellemző volt az elmúlt évtizedben, a szolgáltatási térkép eredményei alapján jól látszik, hogy még mindig megtalálhatók a kerületben ezek a szolgáltatók is. A helyi lakosok vagy éppen az itt dolgozók

azonban gyakran ugyanazokat az útvonalakat járják be nap, mint nap, a lakóhelyük, munkahelyük és kedvenc közértjük között és fel sem tűnik nekik, hogy akár egy-két utcával távolabb van egy zöldséges, egy cipész vagy ruhajavító.

Javaslatok

- A helyi szereplők láthatóvá tehetők egy kerületi kulturális, kis- és kreatívipari térképen, amely összegyűjt minden olyan releváns helyi szereplőt, aki ezekben az iparágakban dolgozik.
- Mappingezéssel és tudatos marketingtevékenységgel a kerületben jelenlévő szolgáltatók jól láthatóvá válnak, ami segíti az üzletek fennmaradását, valamint a helyiek is elégedettebbnek érezhetik magukat látva a teljes felhozatalt. Ezzel a tevékenységgel és tudatos ingatlanpolitikával még több szolgáltató csábítható a kerületbe.

Sétáló Erzsébetváros - a 15 perces város

Erzsébetváros egyik legnagyobb potenciálja központi fekvése és hogy sétatávolságban megtalálható a legtöbb üzlet és szolgáltatás, ami a mindennapi élethez szükséges. A kérdőív eredménye szerint **a kitöltők jelentős része 20 perct (31,3%), vagy akár annál is többet (34,6%) megtesz kényelmes gyaloglással** a kerületen belül.

Ez az előny azonban kiaknázatlan, hiszen a kutatás megállapításai szerint **az utcák kialakítása nem elég gyalogosbarát, nem elég jól sétálható, szűkek a járdák**, ebből adódóan már a közterületi elemek (oszlopok, táblák, szemetesek, teraszok, stb.) is akadályként vagy úttorlaszként nehezítik a gyalogos közlekedést, továbbá túl sok helyet foglal el az egyéni motoros közlekedés és a közterületi parkolás, valamint helyenként az átvonuló gyalogos forgalom miatt túlzásúfolt. **A nagyvárosi környezet, a mozgalmas városrész előnyei, valamint a sokszínű gasztronómiai kínálat nem tud érvényesülni egy olyan városrészben, ahol az utcák nem szolgálják a gyalogosok érdekeit.**

A kutatás eredményei azonban azt is tükrözik, hogy a helyiek szívesen látnának több teraszt és kerthelyiséget, amelyek sokkal inkább hozzátartoznak a városi léthez, mint a nagyforgalmú utak és a parkoló autók.

Emellett több utcában egyáltalán nincsenek fák, zöldfelületek, amik amellett, hogy az utcaképet javítják hozzájárulnak a kedvezőbb városi klímához és levegőtisztasághoz is.

Javaslatok

- A kutatás tanulságai szerint több teraszra lenne szükség, azonban a teraszok számának növelése ne a gyalogos felületek rovására történjen, hanem inkább a parkolóhelyeken.
- Ehhez differenciáltan kellene kiadni a teraszengedélyeket, figyelembe véve, hogy elegendő gyalogos felület áll-e rendelkezésre az adott útszakaszon, illetve azon az útszakaszon mekkora a kihasználtsága a parkolóhelyeknek. Egyes kerületekben, bizonyos útszakaszokon, ahol keskenyebb a járda, viszont kihasználatlanok a parkolóhelyek, ott nagyobb igény lenne a parkolóhelyek teraszoként való hasznosítására.
- A Nyitva! fesztivál keretében, az arra alkalmas üzlethelyiségek esetében, lehetne tesztelni az üzlet előtt lévő parkoló teraszoként vagy közösségi térként való hasznosítását (placemaking), így egy tesztidőszak alatt az önkormányzat is felmérhetné a visszajelzéseket.
- A zöldfelületek növelésével (ideális esetben a közterületen parkoló autók helyén) lehetne a kerület élhetőbb és élvezhetőbb előnyöket más kerületekhez képest. Ehhez elengedhetetlen a közterületek elosztásának újragondolása és a jövőben a gyalogos felületek arányának növelése. Ehhez hozzátartozik új zöldfelületek kialakítása és utcabútorok kihelyezése, valamint sok helyen a burkolatok felújítása és a területhasználat újragondolása is.
- A közterületek (parkok, játszótérek kutyafuttatók, útszakaszok) fejlesztésébe érdemes bevonni a lakosságot is és közösségi tervezési folyamatokat kezdeményezni, amely alapja lehet egy új közterülethasználati kultúra megszületésének.

A kerületi programkínálat fejlesztése

A kutatás eredménye szerint a helyiek leginkább a kulturális és művészeti programokat, eseményeket hiányolják, ezen belül is a zenei programokat, a koncerteket, utcabálokat és alapvetően azokat a programokat, ahol a helyi közösségek találkozhatnak, megismerhetik egymást és kialakulhat a helyhez való kötődés.

Jelenleg a gyerekeknek szóló és családi programok is hiányoznak a kerületi repertoárból, a helyiek viszont szívesen részt vennének ilyen eseményeken, ahogy a kortárs művészethez, designhoz, irodalomhoz kapcsolódó kulturális programokon, kiállításokon, szabadtéri filmvetítéseken és színházi előadásokon is.

Lényegében **a köztéri események iránt igen nagy az igény a kerületben, akár útszakaszok ideiglenes/hétfégi lezárásával**, melynek során a lakók ideiglenesen átvehetnék az autók helyét és jobban magukénak érezhetnék a teret.

A Terézvárosban lévő Hunyadi téri programokat a kutatás minden részében példaként hozták fel, hasonló jellegű eseményeket szívesen látnának Erzsébetvárosban is.

Javaslatok

- Erzsébetvárosnak szüksége van egy dedikált térre, ami közterületi adottságaival ezen köztéri események lebonyolítását segíti és ahol rendszeresen kerülnének kulturális, művészeti, közösségi, családi programok megrendezésre (hasonló a Hunyadi térhez). Ennek a térnek a kiválasztása egy későbbi kutatás eredményeképp, a lakók bevonásával történhetne (lehetséges helyszínek: Klauzál tér, Almássy tér, Rózsák tere, Garay tér).
- A kerületben több népszerű színház is van, melyekkel együttműködve szabadtéri vagy alternatív előadásokat is lehetne tartani, amely kivinné a színházat az "utcára" így megszólítva a lakosságot és az utca emberét. A szabadtéri színház népszerűsége új célcsoportot vonzana a kerületbe, akik szintén támogatnák a kerület kulturális fejlődését. Az önkormányzat fenntartásában lévő kulturális intézmények programkínálatát is érdemes a meglévő igényekhez igazítani, illetve a programokat "kivinni az utcára".
- Vezetett városi sétákkal, illetve a kerület kultúrtörténetével foglalkozó programokkal a lakók közelebb kerülhetnének saját lakóhelyük egyedi történeteikhez, történelméhez.
- A Nyitva! fesztivál alatt az önkormányzat a helyi kulturális szereplőkkel együttműködve szervezhetne különböző köztéri programokat az említett témákban.
- A Klauzál téri vásárcsarnoknak és magának a térnek is identitásképző ereje van a helyiek körében, melynek fényében előnyös lenne bevinni a fesztiválba és a kerület jövőjének tervezésébe is (pl. programok a Nyitva! fesztivál ideje alatt).

Helyi közösségek

A kutatás visszatérő eleme, hogy a helyiek szeretnék, ha a programok és események a közösségépítésre is fókuszálnának, amik során a szomszédok, környékeliek megismerhetik egymást, közösségeket alakíthatnak ki, melyek erősíthetik a lakók kötődését a lakóhelyükhöz is.

A lakóközösségek bevonása a városrészben lezajló folyamatokba növeli az adott projekt népszerűségét, elfogadását, valamint a lakók is nagyobb felelősséget éreznek az adott terület iránt, ami hozzájárul a hosszú távú fenntartáshoz.

Javaslatok

- A mentorprogram részeként javasoljuk a vállalkozások tulajdonosainak a rendszeres közösségi programszervezést. Ez nem csak a szolgáltatásnak reklám, hanem segíti a helyi kapcsolatok, helyi vevőkör kiépítését, és ezáltal növelheti a szolgáltatás életképességét. A közösségi program lehet a szolgáltatás egyéni programja, vagy több szolgáltatás összefogásában megszervezett program.
- A közösségépítés egyik fókusz témája lehet a városszépítés, zöldítés, a környezettudatos életmód is, amelyeket különböző programokkal, eseményekkel támogathat a kerületi vezetés, illetve a helyi szervezetek.

Köztisztaság

A kutatás rendszeresen visszatérő eredménye a köztisztaság hiánya, ez az itt élők leggyakoribb asszociációja is Erzsébetvárossal kapcsolatban. A koszos, szemetes utcák és épületek, a fel nem szedett kutyapiszok a kerületi lakosok mindennapjainak része, a visszajelzések szerint a közterületek állapota és fenntartása is folyamatosan romlik. Az utcakép rossz esztétikai megítéléséhez továbbá hozzájárulnak az elhanyagolt épületek, homlokzatok és befejezetlen építkezési helyszínek is.

Javaslatok

- A köztisztaság fejlesztése, valamint a kulturált kutyatartás promótálása, illetve az ehhez kapcsolódó infrastruktúra biztosítása az önkormányzat feladata lesz a jövőben.
- Az utóbbi években a bulinegyednek köszönhetően egyre intenzívebb használatnak lettek kitéve a Erzsébetvárosi közterületek (különösen Belső-Erzsébetváros), emellett - főleg a COVID 19 járványnak következtében - a lakosok is egyre intenzívebben használják őket és az igény, legfőképpen a zöld közterületekre - folyamatosan növekszik. Ennek következtében

fokozott közterület fenntartásra van szükség és ahol erre lehetőség van a közterek megújítására is.

- A fokozott közterület fenntartás legfontosabb elemei a hulladék kezelés (több opció és rendszeresebb takarítás), valamint a hajléktalanok közterület használatának kezelése, ami már ezen a tanulmányon túlmutató komplex kérdés, amivel az önkormányzatnak foglalkoznia kell.
- Emellett fontos a közterületek és parkok megemelkedett használói igényre való tervezése, a megfelelő hulladékkezelés, fenntartás, karbantatás, esetleges funkcióbővítés.
- A kutyapiszok kérdése több zöldfelülettel és a meglévő kutyafuttatásra alkalmas infrastruktúra fejlesztésével lenne kezelhető. Például a Klauzál téri kutyafuttató burkolata egyáltalán nem alkalmas kutyafuttatásra, ami miatt sok gazdi messziről kerüli és inkább a járdán sétáltat. Érdeemes lenne felülvizsgálni az összes kerületi kutyafuttató alkalmasságát, mivel a jól használható futtatókat a gazdák is szívesebben veszik igénybe, ami hozzájárulhat a köztisztaság fenntartásához.
- Emellett a bérlőket és tulajdonosokat ösztönözni kellene a portáluk, teraszuk karbantartására, a városképbe, utcaképbe illeszkedő, igényes portálok kialakítására, valamint a rendszeres takarításra, illetve a szabályok betartására.

Üres ingatlanok hasznosítása

Az üresen álló helyiségek rombolják a város- és utcaképet, emellett kihasználatlan erőforrásokat és veszteséget jelentenek a tulajdonosok és a város számára. Erzsébetvárosban üresen álló üzlethelyiségek problémájára nyújt innovatív megoldást a Nyitva! Fesztivál, amely több, mint egy kulturális vagy szakmai esemény: kooperatív ingatlanközvetítés.

Az üresen álló ingatlanok hasznosítása támogatja a kerület életminőségének javítását és hozzájárul a helyi gazdaság élénkítéséhez. Nem csak a tulajdonosok számára jelentene jövedelmet a helyiségek hosszútávú kiadása, hanem az önkormányzat számára is bevételi forrást jelent, továbbá a kerület megítélésében és népszerűsítésében is jelentős szerepe van.

Javaslatok

- Napi szolgáltatások és kulturális helyszínek hiányára a kerület megfelelő ingatlanpolitikával tud reagálni, egyrészt az önkormányzati ingatlanok felújításával és azok olyan módon

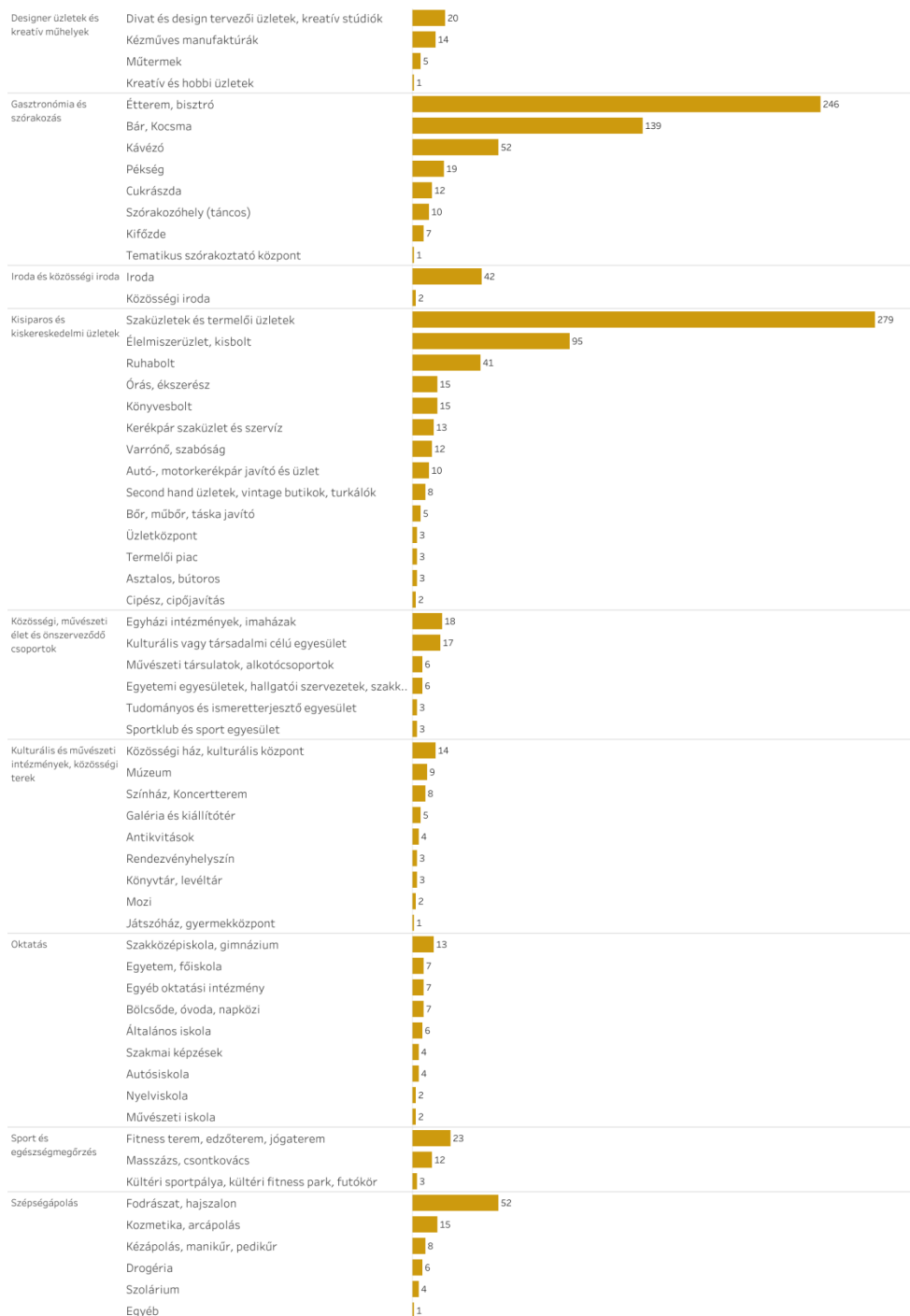
történő hasznosításával, ami a helyiek érdekeit szolgálja és lehetővé teszi a szívesen látott funkciók megtelepedését.

- Egy másik lehetőség a kerületi ingatlantulajdonosokkal való együttműködés, melyhez olyan konstrukcióra van szükség, ami az önkormányzat céljait szolgálja, de előnyös a tulajdonosnak is.
- A kerületvezetés a bérleti díjak és kereskedelmi ingatlanárak bizonyos szintű szabályozásával hosszútávon ösztönözheti a megfizethető (és a kerület céljaival összhangban lévő) szolgáltatások elérhetőségét

9. Mellékletek

9.1. Szolgáltatási kategóriák eloszlása a kerületben - kiegészítő elemzések

Jelenlegi kínálat alkategóriák szerinti eloszlása kerületi szinten - az említések darabszáma szerint

9.2. Online kérdőív válaszok

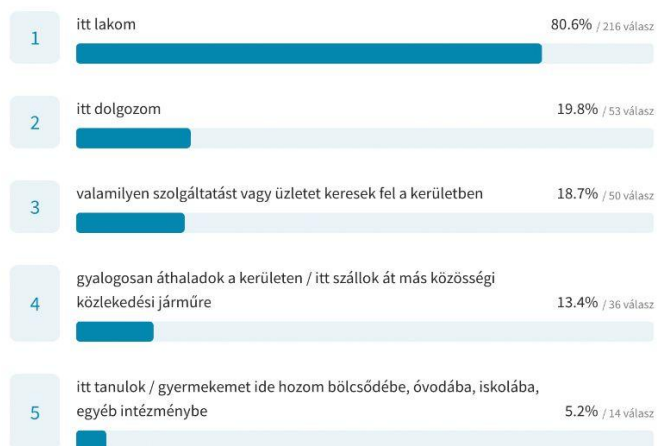
Milyen gyakran jár a 7. kerületben?

A 268 válaszadóból 268 válaszolta meg ezt a kérdést

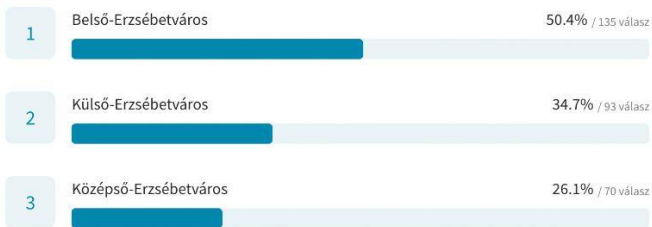
Milyen céllal keresi fel a kerületet?

A 268 válaszadóból 268 válaszolta meg ezt a kérdést

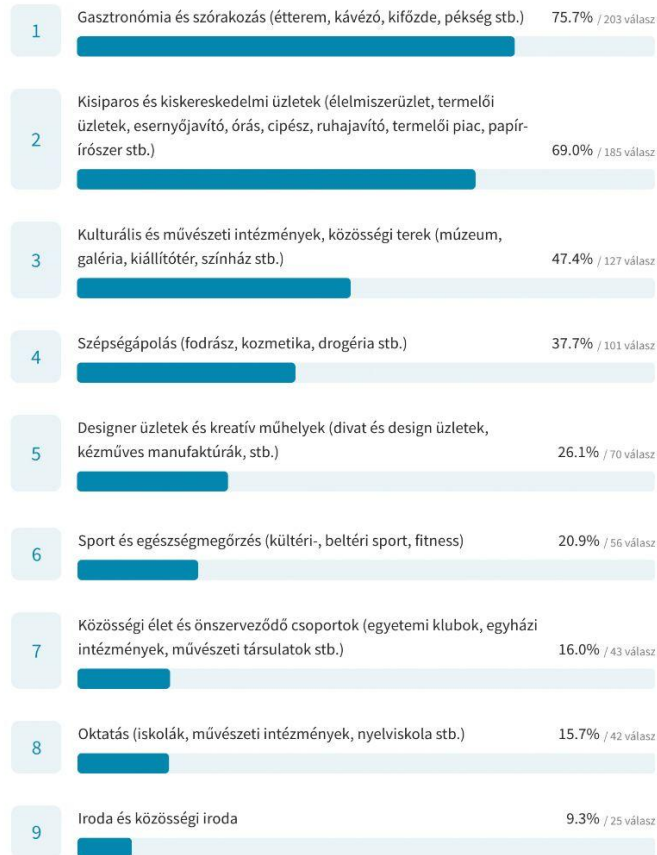
Kérjük jelölje meg lakhelyét, vagy munkahelyét, vagy ahol a legtöbb időt tölti Erzsébetvároson belül!

A 268 válaszadóból 268 válaszolta meg ezt a kérdést

A járványt megelőzően jellemzően milyen szolgáltatásokat használt a kerületben az alábbiak közül?

A 268 válaszadóból 268 válaszolta meg ezt a kérdést

Gasztronómia és szórakozás

A 268 válaszadóból 195 válaszolta meg ezt a kérdést

	nég nem vettem igénybe	havi 1 alkalomnál ritkábban	havonta	hetente	szinte naponta
Étterem, bisztró	4.1%	25.6%	29.2%	30.3%	10.8%
Kifőzde	15.3%	24.6%	26.8%	23.5%	9.8%
Bár, Kocsma	12.1%	22.5%	28.6%	29.1%	7.7%
Kávézó	7.2%	18.2%	26%	32.6%	16%
Szórakozóhely (táncos)	34.7%	38.9%	15.6%	8.4%	2.4%
Cukrászda	8.3%	34.3%	29.3%	26%	2.2%
Pékség	6.5%	15.7%	13%	34.6%	30.3%

Kulturális és művészeti intézmények

A 268 válaszadóból 124 válaszolta meg ezt a kérdést

	még nem vettem igénybe	havi 1 alkalomnál ritkábban	havonta	hetente	szinte naponta
Galéria és kiállítóter	7.5%	54.2%	32.5%	5%	0.8%
Antikvitás	46%	40.7%	11.5%	0.9%	0.9%
Könyvtár, levéltár	49.5%	34.9%	15.6%	0%	0%
Múzeum	15.3%	57.6%	24.6%	2.5%	0%
Színház, Koncertterem	9.7%	45.2%	33.9%	10.5%	0.8%
Mozi	20.5%	48.2%	23.2%	7.1%	0.9%
Közösségi Ház, kulturális Intézmény	33.9%	43.1%	15.6%	4.6%	2.8%
Játszóház, gyermekközpont	70.2%	14.4%	6.7%	4.8%	3.8%
Rendezvényhelyszín	27.1%	43%	21.5%	7.5%	0.9%

Designer üzletek és kreatív műhelyek

A 268 válaszadóból 66 válaszolta meg ezt a kérdést

	még nem vettem igénybe	havi 1 alkalomnál ritkábban	havonta	hetente	szinte naponta
Divat és design tervezői...	6.2%	47.7%	32.3%	13.8%	0%
Műtermek	47%	37.9%	12.1%	1.5%	1.5%
Kézműves manufaktúrák	21.5%	38.5%	26.2%	12.3%	1.5%
Design vásárok	9.2%	55.4%	26.2%	9.2%	0%
Kreatív és hobbi üzletek	10.8%	38.5%	41.5%	7.7%	1.5%
Makettező műhely és üzlet	73.8%	21.3%	3.3%	1.6%	0%

Sport és egészségmegőrzés

A 268 válaszadóból 55 válaszolta meg ezt a kérdést

	még nem vettem igénybe	havi 1 alkalomnál ritkábban	havonta	hetente	szinte naponta
Kültéri sportpálya, kültéri...	27.3%	25.5%	16.4%	25.5%	5.5%
Beltéri sportpálya, sportközpont	54.5%	29.1%	5.5%	9.1%	1.8%
Fitness terem, edzőterem...	16.7%	18.5%	13%	33.3%	18.5%
Fürdő, sóbarlang	75%	15.4%	3.8%	5.8%	0%
Masszázs, csontkovács	52.8%	26.4%	18.9%	1.9%	0%

Kisiparos és kiskereskedelmi üzletek

A 268 válaszadóból 178 válaszolta meg ezt a kérdést

	nem vettem igénybe	havi 1 alkalomnál ritkábban	havonta	hetente	szinte naponta
Élelmiszer kisbolt	2.8%	12.4%	11.2%	27%	46.6%
Szaküzletek és termelői üzletek	11.6%	21.4%	25.4%	32.4%	9.2%
Second hand üzletek, turkálók	32.7%	32.7%	23.2%	9.5%	1.8%
Adománybolt	53.6%	33.1%	6.6%	6%	0.6%
Csomagolásmentes bolt	72.8%	13.6%	8%	4.3%	1.2%
Termelői piac	23.4%	26.9%	21%	25.1%	3.6%
Varrónő, szabóság	45.7%	41.5%	7.9%	3.7%	1.2%
Órás, ékszerész	48.8%	42%	6.2%	3.1%	0%
Bőr, műbőr, táska javító	59.3%	30.9%	8%	1.9%	0%
Cipész, cipőjavítás	46.9%	38.3%	13%	1.2%	0.6%
Fénymásoló, nyomtató papír írószer	18.5%	44.4%	24.1%	11.7%	1.2%
Asztalos, bútoros	72.1%	24%	1.9%	1.3%	0.6%
Autó-, motorkerékjavító és üzlet	78.7%	17.3%	3.3%	0%	0.7%
Bicikli üzlet, bicikli javítás	49.7%	38.2%	11.5%	0.6%	0%
Villanyszerelési és épületgépészeti bolt	49%	39.4%	9%	1.3%	1.3%
Könyvesbolt	14.2%	38.9%	36.4%	8%	2.5%

Szépségápolás

A 268 válaszadóból 101 válaszolta meg ezt a kérdést

	még nem vettem igénybe	havi 1 alkalomnál ritkábban	havonta	hetente	szinte naponta
Kozmetika, arcápolás	50%	24%	25%	1%	0%
Fodrászat hajszalon	13.9%	47.5%	36.6%	2%	0%
Kézápolás, manikűr, pedikűr	56.8%	18.9%	23.2%	1.1%	0%
Drogéria	3.2%	12.6%	40%	42.1%	2.1%

Oktatás

A 268 válaszadóból 41 válaszolta meg ezt a kérdést

	még nem vettem igénybe	havi 1 alkalomnál ritkábban	havonta	hetente	szinte naponta
Bölcsőde, óvoda, napközi	34.1%	9.8%	4.9%	0%	51.2%
Általános iskola	36.6%	14.6%	4.9%	2.4%	41.5%
Középiskola	77.5%	7.5%	2.5%	0%	12.5%
Egyetem, főiskola	67.5%	7.5%	5%	2.5%	17.5%
Művészeti iskolák	67.5%	12.5%	5%	10%	5%
Nyelviskola	72.5%	17.5%	0%	5%	5%
Autósiskola	84.2%	5.3%	5.3%	0%	5.3%

Közösségi élet és önszerveződő csoportok

A 268 válaszadóból 40 válaszolta meg ezt a kérdést

	még nem vettem igénybe	havi 1 alkalomnál ritkábban	havonta	hetente	szinte naponta
Kulturális vagy társadalmi célú egyesület	22.5%	27.5%	30%	17.5%	2.5%
Tudományos és ismeretterjesztő egyesület	51.4%	40.5%	8.1%	0%	0%
Művészeti társulatok, alkotócsoportok	38.5%	46.2%	12.8%	2.6%	0%
Egyetemi egyesületek, hallgatói...	62.9%	31.4%	5.7%	0%	0%
Sportklub és sport egyesület	79.4%	14.7%	0%	2.9%	2.9%
Egyházi intézmények, imaházak	61.8%	23.5%	8.8%	5.9%	0%
Közösségi kert	45.7%	20%	8.6%	17.1%	8.6%

Iroda és közösségi iroda

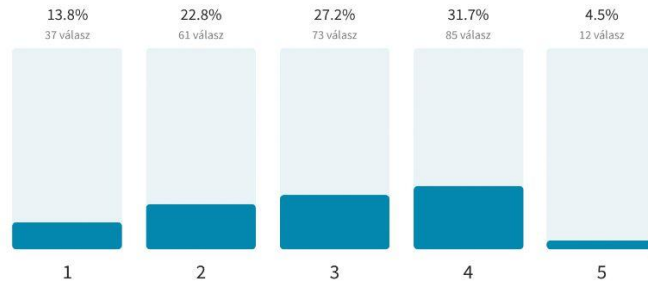
A 268 válaszadóból 24 válaszolta meg ezt a kérdést

	még nem vettem igénybe	havi 1 alkalomnál ritkábban	havonta	hetente	szinte naponta
Iroda	30.4%	4.3%	8.7%	8.7%	47.8%
Közösségi iroda	41.7%	25%	20.8%	4.2%	8.3%

Mennyire elégedett a kerület földszinti helyiségeiben található üzletekkel és szolgáltatásokkal? (pl. változatosság, kínálat, szolgáltatás minősége)

A 268 válaszadóból 268 válaszolta meg ezt a kérdést

2.9 Átlagos értékelés

Mennyire elégedett a kerület földszinti üzlethelyiségeivel?

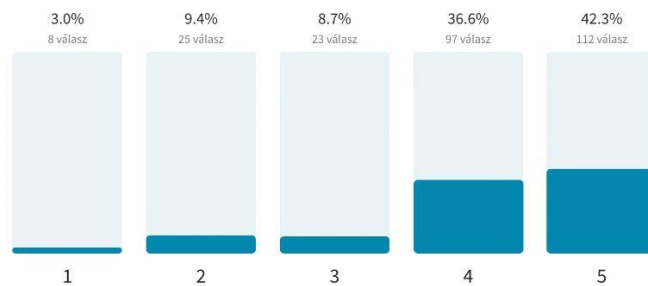
A 268 válaszadóból 261 válaszolta meg ezt a kérdést

	egyáltalán nem vagyok elégedett	inkább elégedetlen vagyok	n tudom, közömbös vagyok	inkább elégedett vagyok	teljes mértékben elégedett vagyok
A kirakatok, portálok felirataival...	33.7%	40.2%	14.9%	9.2%	1.9%
A földszinti helyiségek utcafrontján...	34%	38.7%	14.1%	11.7%	1.6%
A teraszok mennyiségével	32.9%	30.2%	15.3%	16.9%	4.7%
A teraszok kialakításával	30.2%	32.5%	20.4%	14.9%	2%

Mennyire tartja zavarónak a kerületi üres üzlethelyiségek látványát?

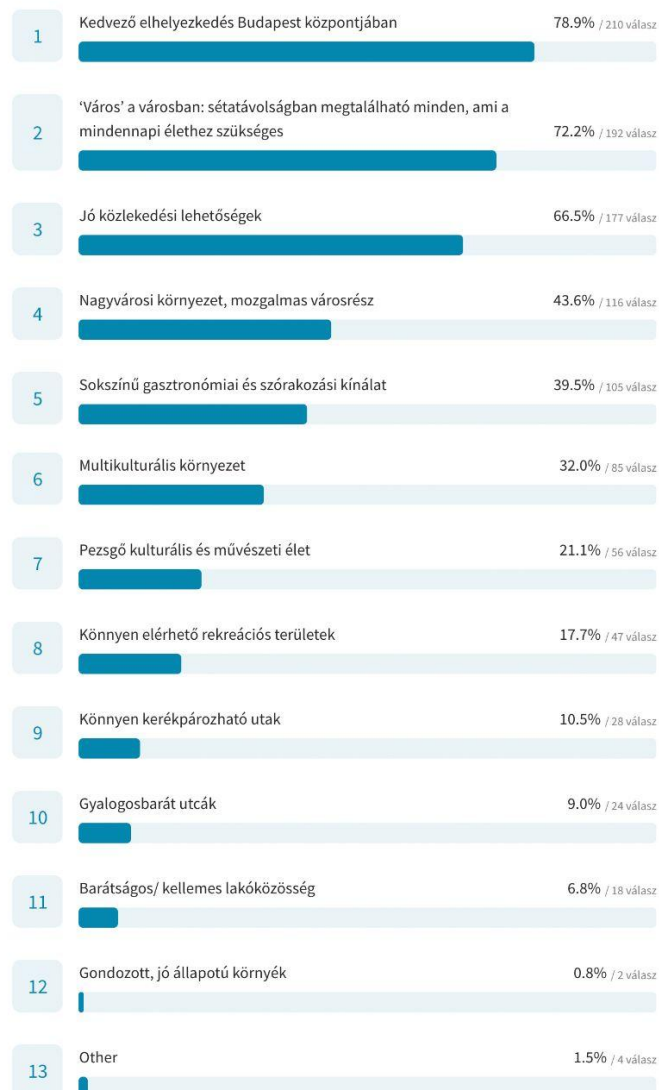
A 268 válaszadóból 265 válaszolta meg ezt a kérdést

4.1 Átlagos értékelés

A többi kerülethez képest milyen előnyei vannak Erzsébetvárosnak? Az alábbiak közül jelölje be azt, amit igaznak érez.

A 268 válaszadóból 266 válaszolta meg ezt a kérdést

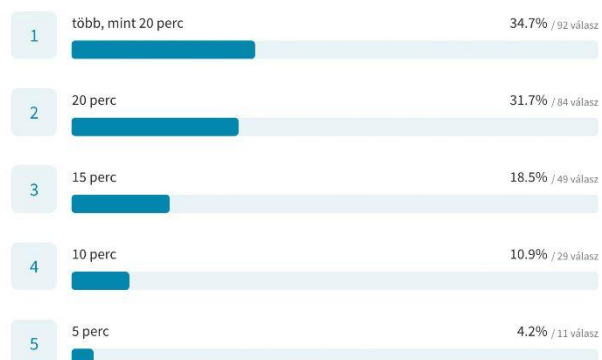
A többi kerülethez képest milyen hátrányai vannak Erzsébetvárosnak? Az alábbiak közül jelölje be azt, amit igaznak érez.

A 268 válaszadóból 267 válaszolta meg ezt a kérdést

Mi a leghosszabb táv, amit kényelmes gyaloglással szokott megtenni a kerületen belül (percben mérve)?

A 268 válaszadóból 265 válaszolta meg ezt a kérdést

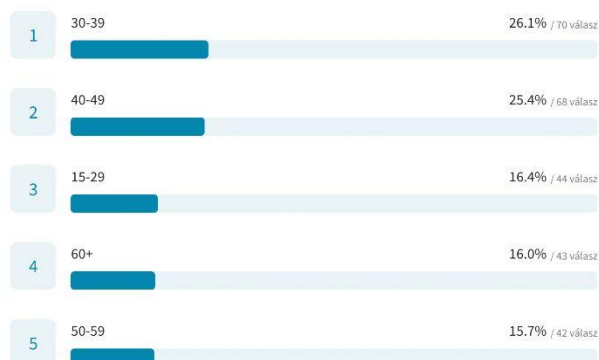
Kérjük jelölje meg a nemét

A 268 válaszadóból 268 válaszolta meg ezt a kérdést

Kérjük adja meg életkorát!

A 268 válaszadóból 268 válaszolta meg ezt a kérdést

Mi az Ön legmagasabb iskolai végzettsége?

A 268 válaszadóból 268 válaszolta meg ezt a kérdést

9.3. Mélyinterjúk

Mélyinterjú kérdések

Téma: szolgáltatások és kulturális igények felmérése a helyiek körében

Cél: Kutatás készítése a kerületben lakók, dolgozók, és a kerületet gyakran használók körében, hogy milyen szolgáltatásokat, funkciókat, vállalkozásokat, kezdeményezéseket igényelnek / hiányolnak a lakóhelyük közelében. A kutatás eredményeit figyelembe véve írjuk ki a pályázatot vállalkozások és az ingatlantulajdonosok számára a preferált funkciók megjelölésével.

1. Bevezetés

- hol lakik / dolgozik? - mennyire kell pontosan a cím?
- a kerület mely egyéb részeit használja? és mire?
- Mi az a három dolog, ami először eszébe jut a kerületről? (legfontosabb jellemző, egyedi sajátosság, asszociációk)
- Melyek a kedvenc helyei a környéken? (Például park, utca, városrész)
- Melyek az Ön által legkevésbé kedvelt helyek a környéken? Ua.

2. Helyi szolgáltatások

- Milyen szolgáltatásokat, üzleteket **használ** rendszeresen a környéken? Példa: üzlet, pékség, valamilyen szolgáltatás: fodrászat, kávézó, közösségi hely
- Milyen szolgáltatások, üzletek **hiányoznak** innen? Mi az amit szívesen igénybe venne/látogatna a környéken? (*Milyen gyakran látogatná?*)
- Mi az amiért máshova kell mennie?
- Mit gondol miben **egyedi az** itteni szolgáltatások, üzletek kínálata más kerületekhez képest?
- Van olyan **eltűnt, de korábban meghatározó szolgáltatás**, amelyeket fel lehetne eleveníteni?

- Vannak olyan **kulturális szolgáltatások /intézmények / programok** a kerületben amiket használ/ látogat? (Milyen programokat látogat? Példa: kiállítások, koncertek, közösségi programok)
- Jár valahova sportolni? Kültér-beltéri lehetőségek a kerületben?
- Jellemzően inkább kisebb üzletekben szeret vásárolni, vagy nagyobb boltokban/plázában? (kisiparosok, designerek vs. fast fashion)

3. Földszinti zóna

- Mennyire elégedett a kerület **földszinti helyiségeinek kialakításával?** (A földszinti zóna: kirakatok, portálok felirataival, cégéreinek minőségével, esztétika, teraszok)
- Mennyire elégedett a kerület földszinti helyiségeiben **található funkciókkal és szolgáltatásokkal és üzletekkel?** válaszlehetőségek
- Mennyire **érzekeli a** kerület üres üzlethelyiségeit?

4. Élhető belváros

- Mi az a legnagyobb **távolság amit gyalog** megtesz a mindennapokban?
- Mennyire fontos neki a **környezettudatosság** a mindennapokban? Példa: szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás, csomagolásmentes vásárlás, környezetbarát anyagok, stb.)
- Az utóbbi pár évben milyen **pozitív / negatív változásokat** tud kiemelni a kerületben?
- Mit gondol a többi kerülethez képest milyen **előnyei** vannak Erzsébetvárosnak?
- Mit gondol a többi kerülethez képest milyen **hátrányai** vannak Erzsébetvárosnak?
- Milyen **jövőt** tud elképzelni a kerületnek?

Interjúk elemzése

Az interjúk elemzéséhez a Taguette nevű online applikációt használtuk, melynek segítségével címkéztük a gyakran előforduló kifejezéseket. Ezáltal megtaláltuk a közös elemeket, valamint a főbb szempontokat, visszatérő elemeket, majd azokat elemeztük, amelynek eredménye az alábbi táblázatban látható.

Válaszok elemzése				
Címke	Pályázati kiírás	Megjegyzés	Javaslatok	Megjegyzés
1 Erzsébetváros .jól ellátott	alternatív szolgáltatások (pl. fenntartható alternatíva, létező szolgáltatásokra)	Egy jól ellátott területen mi az, ami megkülönbözteti az új szolgáltatást a többitől?		
2 Erzsébetváros .kultúra	kreatív fiatalokat megtartó szolgáltatások	Interjúk alapján van kultúra, de stagnál, visszafejlődik. Esetleg kompenzálni tudja a "buli-negyed" jellegét.		
3 Eltűnt üzletek, szolgáltatások	az eltűnt kisiparosok (cipész, órás, kalapos) helyett fiatal designerek műhelyei, showroomjai	A kisiparosok azért is tűntek el mert nem volt piaci igény a fenntartásukra, vagy éppen megszűnt a tudás, mert az egykori tulajok kiöregedtek. Ezek helyett inkább a fiatal designerek műhelyei lehetnének jelen pl. pl designer táska, ékszer, ruha, készítő stb.	Változatos szolgáltatási kör egy bolton belül: Designer és egyszerűbb javítási munkák is fontosak	Pl. járványhelyzetben, ha nincsenek turisták, akkor segíthet túlélni egy boltnak, ha nem csak designer szolgáltatást nyújt. Dolgok megjavíthatósága: fenntarthatóság, slow life mozgalom
4 Környezettudatosság	csomagolásmentes bolt		Szolgáltatás kizöldítésére tanácsadás	Hogy lehet minimalizálni az ökológiai lábnyomát a szolgáltatásnak? Pl. visszaváltható csomagolás, papírcsomagolás, stb. Marketing szempontból és a fenntartható jövő szempontjából is előnyös. Ne greenwashing legyen.

5	Potenciális használó.kultúra	a kulturális szervezetek, illetve kulturális intézmények (pl. olyan egyesületek művészek akik előadásokat tartanak, vagy galériák, műtermek)	Az emberek szívesen látogatnák a kisebb, alternatív kiállítóhelyeket, vagy vesznek részt alternatív színházi előadásokon, illetve ilyen helyszínek, és maga a közeg jelenléte is emelni tudja az utca hangulatát, a környék megítélését		
6	Erzsébetváros .központi // Erzsébetváros .mozgalmas // Erzsébetváros .színes	Olyan szolgáltatások, vagy üzletek amik ki tudják használni a nagy átmenő forgalmat, a sok fiatal, esetleg a multikulturális közegre is reflektálnak, pl.: valamilyen találkozási pont, közösségi tér	Erzsébetvárosban mindig nagy a nyüzsgés, a fiatalok és a multikulturális közeg is jellemzi, sokan járnak ide különböző céllal, amitől mindig van forgalom az utcákon		
7	hely.Klauzál téri csarnok	jó lenne bevonni a fesztiválba a csarnokot vagy a környékét is valahogy (esetleg programok?)	A csarnoknak és a térnek is közösségformáló / identitásképző ereje van, sokan hiányolják, hogy legyenek ott nekik (helyieknek) szülő üzletek, szolgáltatások, termelői termékek korrekt áron		
8	hely.igényes vendéglátás	igényes vendéglátóhelyek a középső és külső kerületrészbe (pl.: kavézó, pékség, cukrászda)	Sokan dicsérték a kerület igényes gasztronómiai kínálatát, melynek rendszeres fogyasztói és ez is hozzájárul ahhoz, hogy itt éljenek. A külső kerületrészben azonban hiány van		

			ezekből, itt szívesen látnának több ilyen.		
9	probléma.igénytelenség		Alapvetően az emberek elégedettek a helyi szolgáltatásokkal és üzletekkel, sokan említették, hogy minden megtalálható itt séta távolságban, azonban az igénytelen helyek, utcafronti kialakítás sokakat zavar, emiatt nem tartják kellemesnek, vonzónak az utcaképet.	Kirakat, front kialakítása, az üzlet előtti tér kellemessé tétele (design, zöld, tisztán tartás stb)	
10	probléma.bezárt üzletek		A bezárt üzletek alapvetően igénytelenséget, mocskot, elhanyagoltságot szülnek, mert nincs aki karban tartsa a környéküket	Ennek kezelése alapvetően az önkormányzat feladata, az alaposabb takarítás mellett a kirakatok /portálok rendbetételére/ fenntartására is lehetne valamilyen program	
11	probléma.bulinegyed	minden olyan szolgáltatás, üzlet amely a helyi lakosságot célozza			
12	probléma.köztisztaság			Erre nagyon sokan panaszkodtak (szemét, kutyapiszok, elhanyagoltság) ezzel is alapvetően az önkormányzatnak kellene többet foglalkoznia, de az új bérlőket is be lehetne vonni, pl egy közösségi takarítás	

13	vízió	Több kulturális / oktatási intézményt szeretnének a kerületbe, illetve olyan helyeket amely szubkulturáknak biztosítanak helyet, emellett igényes és egyedi, tevékenységével a helyi lakókat célozza		A Nyitva fesztivállal kapcsolatos víziók leginkább arra vonatkoztak, hogy olyan tevékenységek legyenek engedélyezve melyek átmennek egy szakmai szűrőn, hosszú vagy középtávú, korrekt bérleti szerződésekkel, alacsony bérleti díjjal, mellyel köteleznék a bérlőket az állagjavításra /megóvásra.	
----	--------------	--	--	---	--

Az interjúalanyok demográfiai háttere

Interjúalanyok követése										
Paraméter	I1	I2	I3	I4	I5	I6	I7	I8	I9	Státusz
I. Korcsoport/családi állapot										
1.1 Tanuló										
1.2 Aktív korú	x	x	x	x	x	x	x	x		ok
1.3 Nyugdíjas									x	ok
II. Kerülethasználat										
2.1 Kerületi lakó (legalább 3 éve)	x		x	x	x				x	ok
2.2 Kerületben dolgozó (szolgáltatás, kereskedelem)		x								ok
2.3 Kerületben dolgozó (vendéglátás)										
2.4 Kerületben dolgozó (művészeti terület)							x	x		ok
2.5 Kerületben dolgozó (városvezetés)					x	x				ok
2.6 Egyéb			x	x						ok
III. Társadalmi státusz										
3.1 Általános iskolai végzettség										
3.2 Középszintű végzettség										

3.3	Egyetem	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ok
IV. Kerületrés											
4.1	Belső-Erzsébetváros	x		x	x		x				ok
4.2	Középső-Erzsébetváros		x								ok
4.3	Külső-Erzsébetváros					x		x	x	x	ok

9.4. Kritikai térképezés workshop eredmények

